CIRCULAȚIA

RUTIERĂ

Semne și prevederi noi

Deși, la data apariției almanahului, au trecut mai multe luni de cînd conducătorii auto circulă printre semnele noi, ne-am gîndit că ar aprecia să aibă la îndemînă o mică recapitulare a lor.

La indicatoarele de avertizare și dirijare culoarea galbenă este înlocuită cu cea albă, iar la cele de orientare albastrul se înstăpînește în locul galbenului. Scopul acestor schimbări este armonizarea semnelor noastre cu sistemul predominant în Europa, ceea ce ajută pe automobiliștii străini să se orienteze mai lesne.

O perfecționare importantă — care abia a început — este panoul care arată numele localității, tăiat de o diagonală roșie. Într-adevăr, pînă acum automobilistul era avertizat prin panou de obligația de a reduce viteza (la autoturisme, de la 100 km pe oră, la 60 km) de vreme ce intră într-o localitate, dar n-avea indicii pentru anularea restricției de viteză.

1

1. „Circulația interzisă în ambele sensuri".

2

2. „Accesul interzis tractoarelor".

3

3. „Accesul interzis motoretelor fără ataș".

4

4. „Accesul interzis vehiculelor trase sau împinse cu mîna"

Introducerea indicatoarelor 2, 3, 4 are ca scop descongestionarea traficului, eliminarea vehiculelor cu viteză redusă care ar putea îngreuna circulația.

— Ah, viteza ! spune încîntat omul de la volan. Te simți mulțumit că trăiești, nu-i așa, tată ?

— Mulțumit ? răspunde bătrînul. Mai curînd mirat.

◆

Șoferul a strivit o pisică și vine să se scuze la vecină.

— Vă rog să mă iertați, mergeam repede și n-am putut frîna. Sînt gata să vă înlocuiesc pisica.

— Atunci grăbiți-vă să intrați în cămară, răspunde ea, căci aud zgomotul unui șoarece.

◆

Proprietarul mașinii își lasă prietena să conducă fără permis, dar îi dă următoarele sfaturi simple :

— Cînd stopul e roșu, oprești, cînd e verde, pornești, și cînd vezi că mă albesc, pui iute frîna.

5

6

7

5 și 6 „Drum îngustat".

Desenul din interiorul triunghiurilor arată care latură urmează să se îngusteze, pregătind astfel șoferul.

7. „Împroșcarea cu criblură" (pietriș).

Zvîrlite de roți, micile proiectile se pot dovedi periculoase pentru parbriz și faruri. E bine de mărit distanța față de vehiculul dinainte, mai ales dacă este un camion.

8

9

8. „Pasaj subteran pentru pietoni".

E un semn care-i obligă — sau ar trebui să-i oblige — pe pietoni să traverseze doar prin pasaj.

9. „Terminarea zonei de viteză minimă obligatorie"

Prezentăm mai jos cîteva noi indicatoare de parcare, ajutîndu-l pe automobilist să-şi pună maşina la adăpost în condiţii precise, fără a stînjeni traficul.

Miliţianul motociclist opreşte o tînără conducătoare şi îi spune:

— Aţi mers cu 120 pe oră.

— Imposibil, răspunde ea, n-am pornit-o decît acum jumătate de oră.

◆

Acelaşi motociclist surprinde alt şofer, tot cu exces de viteză.

— Am gonit din prudenţă, se scuză acesta. Observasem că frînele sînt defecte, şi mă grăbeam spre primul garaj.

10

11

14

14. Indicator de orientare. Săgeata indică direcţia localităţii, iar cifrele, distanţa în km.

12

13

10. Parcare pe trotuar, în lungul acestuia, cu roţile din partea stîngă la bordură.

11. Parcare cu roţile din dreapta pe trotuar şi cu cele din stînga pe partea carosabilă.

12. Parcare de-a latul trotuarului, cu roţile la bordură (aproape).

13. Parcare cu roţile din spate pe trotuar şi cele din faţă pe partea carosabilă.

Cifrele de sub simbol indică distanţa pe care este permisă parcarea, socotită începînd din punctul de afişare a panoului, în sensul circulaţiei (pe dreapta).

15

15. Indicator de presemnalizare. Înaintea marilor intersecţii din localităţi se vor instala panouri vizibile pentru pregătirea şoferului, astfel ca la răscrucea ce urmează să n-aibă ezitări, să ştie dinainte direcţia pe care urmează să meargă.

16

16. Actualul indicator „Trecere de pietoni" va fi instalat la circa 150—200 m de locul de traversare, avînd rolul de presemnalizare. La locul de traversare, firește, li se acordă pietonilor prioritatea.

17

17. Spre sediul organelor de miliție. Săgeata indică direcția, iar cifra distanța.

18

19

18 și 19. Se știe că legea prevede obligații în ce privește oprirea, staționarea la o anumită distanță de stațiile de tramvai și autobuz etc. Stațiile au plăci care însă nu sînt destul de vizibile pentru conducătorii auto. Semnele de aici „dublează" — pentru uzul automobiliștilor — indicatoarele companiei de transport prin indicatoare rutiere, în sensul prevăzut de lege.

20

20. Indicator pentru semnalizarea refugiilor amenajate pe drumurile naționale. Înlocuiește indicatorul de parcare.

O tînără își parchează mașinuța la trotuar, între alte două mașini : dar locul e strimt, și se aude mereu „zbang", ba de la mașina din față, ba de la cea din spate. Un privitor urmărește spectacolul, fascinat.

— Știți, îi spune tînăra cu un zîmbet jenat, eu parchez după ureche.

◆

EL : Ai băgat mașina în garaj ?

EA : Da... Mă rog, în mare parte.

◆

Soțul își urmărește nevasta, care lucrează la mașina de cusut, și sare brusc la ea, apucînd-o de mîini :

— Mai încet ! țipă el. Fii atentă, că se rupe firul ! Ah, întoarce mai repede stofa, te rog, întoarce-o.

— Ia lasă-mă în pace, răspunde consoarta. N-am nevoie de sfaturile tale, știu să umblu cu o mașină de cusut.

— De acord, zice el : am vrut numai să știi ce simt eu cînd îmi dai sfaturi cum să conduc automobilul.

◆

Deosebirea dintre o femeie pesimistă, care stă la volan, și soțul optimist, care stă alături :

Femeia pesimistă crede că nu va avea loc să parcheze între alte două mașini.

Bărbatul optimist speră că soața-i, totuși, n-o să încerce.

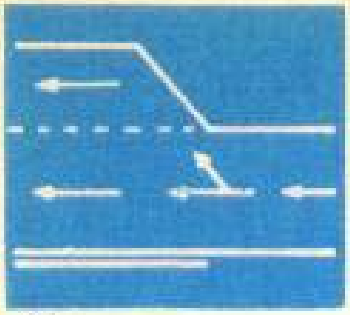

21

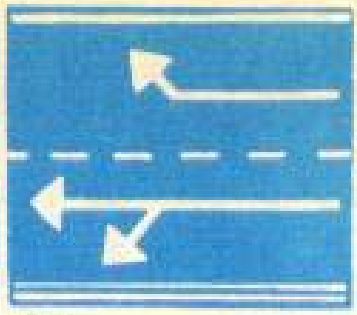

22

21. Panou de presemnalizare : de pe o singură bandă, circulația trece pe mai multe benzi în același sens.

22. Panou de presemnalizare (preselectare) a traficului. Se instalează la circa 200 m de intersecție, asociat cu marcajele de pe partea carosabilă. Permite șoferului să cunoască din timp numărul și dispoziția benzilor de circulație, astfel încît îi dă posibilitate să se încadreze din timp.

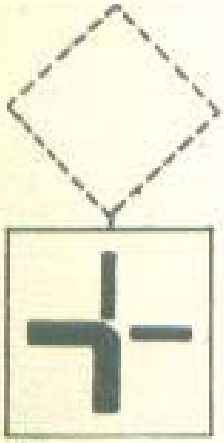

23

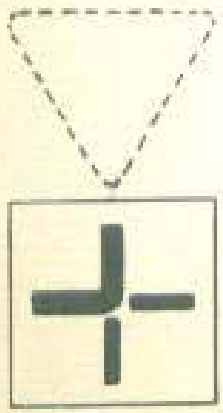

24

23 și 24. Indicatoare de semnalizare a schimbării direcției drumului cu prioritate. Sînt panouri suplimentare, asociate uneori cu indicatorul rombic „Drum cu prioritate" (pentru cei care circulă pe un asemenea drum) și „Cedează trecerea" („Oprirea la intersecție") pentru cei care circulă pe arterele secundare. Grosimea diferită și desenul geometric al noilor indicatoare ajută conducătorul auto să-și dea seama dintr-o ochire de direcția ce-l interesează și de faptul că va avea sau nu prioritatea.

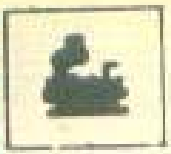

25

25. Indicator ce se instalează la trecerile de cale ferată, acolo unde traficul rutier este redus. Sub indicatorul „Cedează trecerea", conducătorii de autovehicule vor reduce viteza, se vor asigura și vor opri numai în situația cînd constată că în apropierea pasajului circulă trenuri, locomotive izolate etc.

26

26. Panoul amintit în introducerea rîndurilor de față : numele localității și o diagonală roșie. Precizează locul unde se termină localitatea și unde — în lipsa altor indicatoare — se poate relua viteza legală din afara localităților.

Remorcat, cetățeanul sosește la atelier cu o enormă mașină americană, făcută zob.

— Dar ce vi s-a întîmplat ?

— N-am nici o vină. A dat peste mine un „Trabant".

— Nu zău ? De cîte ori ?

La volan ÎNVĂȚAȚI DIN... ...ACCIDENTELE ALTORA

Lt. col. Gh. ENE

Recapitulăm pentru cititorii Almanahului Scînteia cîteva dintre accidentele mai importante ale anului care se încheie. Accidentele de circulație amintite aici au fost alese, dintre multe altele, pe baza tipicității lor : nu sînt cazuri excepționale, dar, prin cauzele lor, sînt caracteristice pentru multe alte coliziuni, cu efecte mai puțin grave.

18 iulie 1970. În jurul orelor 16,45, pe șoseaua națională nr. 1 Baia Mare — Cluj, în raza comunei Jucu, județul Cluj. Medicul Ion Rotăreanu conduce autoturismul său „Dacia—1 100" (1—CJ—6 493). Circulă cu viteză excesivă, fără a ține seama de faptul că trece printr-o zonă unde partea carosabilă a șoselei este umedă, ca urmare a ploii. Ajunge însă să derapeze puternic **o singură dată** și, pierzînd controlul asupra volanului, se izbește de autobasculanta 33—B—3 801 ce se apropia din sens opus. Din păcate, șoferul amator care își asuma riscuri atît de serioase nu era singur la volan.

Dr. Ion Rotăreanu, soția sa, Maria-Ghizela, fiica lor, Rotăreanu Luminița Ioana, în etate de 3 ani, și bunica soției, Trufaș Ludovica, au murit pe loc. Alte două fetițe aflate în autoturism (Rotăreanu Daniela-Cristina și Iacob Mihaela) au fost rănite grav. Nu mai e nevoie să precizăm că și autoturismul a fost distrus.

Concluzia : atenție la asfaltul alunecos. Chiar dacă „probați" prin frîne și cotiri marja de siguranță, ea este înșelătoare ; zeci de kilometri aderența e bună, și ajung cîteva zeci de metri pentru a dezechilibra mașina ; dacă mai e pe șosea un alt vehicul, sfîrșitul e lesne de bănuit.

20 august 1970, orele 6,30 dimineața. Șoseaua Hîrșova — Constanța. Autocamionul 21—CT—932 se angajează în depășirea unui tractor cu remorcă. Din sens opus se apropia un alt autocamion (22—B—5442), al cărui conducător, văzînd că autocamionul din partea opusă nu are spațiu de a reveni pe dreapta de pe urma depășirii, a oprit. În spatele camionului oprit circula însă o autofurgonetă (22—B—2948). Șoferul autofurgonetei, în loc să aștepte în spatele autocamionului oprit în fața sa, a țîșnit brusc în depășire, fără să se asigure. S-a tamponat în plină viteză cu autocamionul ce venea din sens opus și care se găsea în curs de revenire pe partea sa dreaptă.

Inginerul Aioanei Adrian, călător în cabina autofurgonetei, a decedat pe loc ; șoferii Hîncu Anton și Ciobotaru Adrian au fost răniți grav. Autofurgoneta și autocamionul 21—CT—932 au fost grav avariate.

La depășirea vehiculelor lente (căruțe, tractoare) e bine să așteptați puțin, pentru a vă asigura nu numai că puteți depăși, dar și

că nu-l siliți pe cel venit din direcție contrară să frineze. Unii conducători se laudă cu precizia calculului pe care-l fac în depășire, uitînd însă că adesea calculul poate fi inexact, ducînd la o jenare a vehiculului venit din partea contrară. Stînga drumului aparține celui ce vine din direcția contrară. A ocupa spațiul lui e un act periculos, care se poate termina cu bine dacă celălalt frînează, dar poate avea uneori și rezultate funeste. Depășirile incorecte dețin o pondere mare în cauzele accidentelor.

5 iulie 1970. Șoseaua Urziceni—Slobozia. Autocamionul nr. 21—IL—1 796, condus de șoferul Tudor Matei, transportă 5 persoane : trei în caroserie și două în cabină. Adormind la volan din cauza oboselii, șoferul a pierdut controlul asupra mașinii ; aceasta a părăsit șoseaua și s-a izbit de un copac. Trei persoane au murit.

Din păcate, nu toți șoferii știu că oboseala „te fură". Te simți „rezistent", amini popasul următor cu încă 50 km — destul pentru a risca viețile celor din mașină, ale celorlalți conducători de pe șosea.

14 iulie 1970. Șoseaua Urziceni—București. Rusu Emilia se deplasează cu autoturismul proprietate personală (3—B—9247). Jucîndu-se cu cățelul în timpul conducerii, a pierdut controlul asupra direcției, părăsind astfel partea carosabilă și lovindu-se de un copac.

Episodul s-a soldat cu rănirea gravă a conducătoarei auto. Accidentul pare ieșit din comun. Într-adevăr, nu toată ziua întîlnești accidente provocate de un șofer care s-a jucat cu cățelul. La o analiză mai atentă însă e lesne de văzut că se mai produc și alte manifestări de neseriozitate la volan : a conduce cu mîna peste umărul persoanei simpatice de lîngă tine, a discuta întorcînd capul spre pasagerul de alături sau chiar spre cei din spate, a lăsa copiii să se joace în preajma șoferului. Ba chiar conducători foarte atenți sînt uneori neserioși, cînd vor să administreze „lecții" celui ce i-a împiedicat să depășească etc. Lecțiile se administrează **nu în timpul mersului,** nu vîrînd fața mare în retrovizorul celui din față, nu jucîndu-te cu nervii celuilalt conducător, chiar dacă el s-a dovedit șofer slab sau rău intenționat.

29 iunie 1970. Șoseaua județeană Poieni — Silistea, jud. Teleorman. Autocamionul 21—TR—1 262 condus de Taroiu Dumitru traversează podul peste pîriul Glavacioc. Brusc, capota motorului se ridică (nu era bine prinsă). Șoferul nu mai vede în față, se răstoarnă cu autocamionul de pe pod, pierzîndu-și viața. Nefericită întîmplare. Deficiența tehnică a fost scump plătită.

14 mai 1970. Marginea orașului Fălticeni. Autobasculanta 31—SV—443, proprietatea Autobazei Fălticeni, condusă de Blănaru Nicolae, circulă pe un drum județean venind de la coloana auto din Cornu Luncii către Fălticeni. Aici urma să fie dată la casare, din cauza gradului înaintat de uzură. În cabina mașinii se mai aflau Verdeș Petru — de profesie șofer — și Horia Vasile, ajutor de șofer.

În timp ce cobora o pantă, Blănaru Nicolae a pus frîna, pentru a reduce viteza, dar frîna nu a răspuns comenzii, fiind defectă. Mașina și-a mărit considerabil viteza. Verdeș Petru a sărit din cabină. N-a pățit nimic. În urma lui a sărit și Horia Vasile, dar acesta a căzut sub roți ; a murit pe loc.

Nu auziseră că o mașină fără frîne n-are voie să circule, ci trebuie remorcată pînă la locul de casare ?

O zi de iarnă. Anghel Ion se deplasează cu autoturismul său (1—PH—3387), împreună cu familia, din direcția Sinaia către Breaza. Curbă. Carosabilul este acoperit cu o peliculă de gheață. La frînare, mașina

derapează, lovindu-se de un stîlp electric. Accident soldat cu moartea conducătorului auto și rănirea gravă a soției sale, Anghel Virginia. Iarna impune măsuri speciale de precauție, mai ales că, sub exact același aspect exterior al șoselei, se pot ascunde aderențe diferite. Nu se poate calcula „din ochi" starea carosabilului. O serie de curbe se iau cu bine, iar una, sub exact aceeași înfățișare exterioară, ascunde un teren mai alunecos.

5 august 1970. În apropierea comunei Moșoaia (județul Argeș), Negoiescu Florian circulă cu tractorul 46—AG—365, proprietatea Întreprinderii Transporturi Utilaj Greu din Valea Mare. Viteză redusă. Pietonul Dobre Florea — în vîrstă de 62 de ani — îl roagă să-l transporte pînă în comună. Tractoristul refuză, pe motiv că nu are loc. Pietonul se urcă totuși între tractor și remorcă, stînd pe proțapul de împerechere al remorcii. A călătorit astfel vreo 150 m și a căzut, plătind cu viața.

Un procent deloc neglijabil al accidentelor mortale îl dau cei care se urcă pe cîte o aripă de tractor, de camion, pe elementele de legătură cu remorca, pe scara autobuzului etc. și plătesc cu viața sau cu o infirmitate gravă pentru tot restul vieții.

16 august 1970. Autobuzul 31—AG—749, condus de Juncu Gheorghe, încărcat cu 60 de pasageri, circulă din direcția Curtea de Argeș — Sălătrucu. Se coboară o pantă periculoasă. Se defectează sistemul de frînare, mașina prinde viteză, iar șoferul pierde controlul asupra volanului. Autobuzul s-a răsturnat, apoi a revenit din nou pe roți. În accident și-au pierdut viața 2 femei, au fost accidentați grav 2 pasageri, și ușor alți 12.

Fără a analiza pînă la capăt acest accident trebuie spus că mulți șoferi se bizuie exclusiv pe frîna de picior, nu coboară pantele într-o viteză inferioară, uită să recurgă la frîna de mînă și la cea de motor, în cazurile cînd frîna acționată de picior nu corespunde.

★

Alte accidente, binecunoscute, care nu mai sînt pomenite pe larg în această cronică, includ cazul celor doi șoferi de autocamioane care n-au vrut să-și cedeze trecerea la un podeț (șase morți).

Nu este nevoie ca în concluzie să reamintim cîteva principii elementare — respectarea regulilor de circulație, evitarea alcoolului, punerea conducătorului auto în cele mai bune condiții de atenție și prudență. Să ne oprim însă la cîteva chestiuni mai controversate. Întîi: e oare „fatal" să existe accidente? Perfecționările aduse legii circulației au avut ca prim rezultat o scădere a numărului accidentelor. Totuși, întrebarea despre procentul „fatal" este greșit pusă. Întrebarea care vă interesează este alta: „Cît de fatal — sau cît de probabil — este ca EU să am un accident?" Într-adevăr, chestiunea nu se pune teoretic și categoric — **da** ori **nu** — ci practic, statistic, probabilistic. **Există un procent „fatal" de accidente numai în măsura în care există un procent „fatal" de conducători care nu respectă regulile, nu prevăd defecțiunile vehiculului** etc. Fiecare mărire a oboselii, vitezei etc., fiecare asumare de riscuri suplimentare duce în proporții **geometrice** la sporirea posibilităților de accident.

Legea — oricît am prețui-o — nu este decît un **cadru**, o **limită**, înăuntrul căreia însă prudența șoferului trebuie să acționeze mult mai strîns. Legea, de pildă, permite pe șosea o viteză **pînă** la 100 km pe oră, dar pe șosele proaste, polei, ceață etc. șoferul bun va ști că chiar și 40 km pe oră pot constitui o viteză excesivă.

CE AR TREBUI SĂ FACEM ATUNCI CÎND...?

O discuție pe marginea regulamentului de circulație

• PE CE BANDĂ NE ÎNCADRĂM ȘI CUM SEMNALAM ÎNAINTE DE SENS GIRATORIU ? • CE FACEM, CA PIETONI, CÎND NE SURPRINDE LUMINA ROȘIE ÎN MIJLOCUL DRUMULUI ? • CUM PUTEM VEDEA STOPURILE MASCATE DE TROLEIBUZE ? • TRECEREA DE PE O BANDĂ PE ALTA – O MANEVRĂ LA CARE GREȘESC ÎNCĂ MULȚI • LÎNGĂ AXA AUTOSTRĂZILOR – BLOCAJE ȘI LIPSĂ DE POLITEȚE • EFORTUL PRINCIPAL : A TE PUNE ÎN SITUAȚIA CELUILALT

Nu ne propunem să mai discutăm aici lucruri ultracunoscute. Toată lumea e de acord că nu trebuie să bei la volan sau că nu trebuie să gonești, chiar în limitele permise de lege, cu o viteză mai mare decît cea permisă de terem. Am căutat deci cîteva probleme care mai pot fi interpretate în feluri diferite, legate de regulamentul de circulație.

Interlocutorul nostru lucrează în problemele de circulație, în cadrul Inspectoratului General al Miliției.

— Nu cred, ne spune căpitanul **CONSTANTIN CONSTANTINESCU,** că ar fi inutil să discutăm „lucrurile ultracunoscute". Alcoolul și viteza mai seceră multe vieți, stau în fruntea cauzelor de accident.

— Așa e, dar, de pildă, la beție nu mai e nimic de „lămurit". E o abatere grosolană de la lege și de la bunul simț, care se dovedește uneori criminală. Cînd însă e prins un om beat la volan, el nu stă să obiecteze : „Stai, dar aici legea îmi dădea mie prioritatea" sau „Nu e clar, din lege, că în această situație n-aveam voie să beau". Discutînd însă despre unele probleme mai puțin clare ale circulației, stimulăm interesul public spre cunoașterea mai aprofundată a legii. De multe ori din mici inexactități cresc greșelile grave.

— Vom continua să combatem cauzele principale ale accidentelor care provin din încălcări flagrante de la lege. Aveți însă dreptate, în sensul că aceste încălcări flagrante se „clădesc" încetul cu încetul în deprinderile celor vinovați : azi încalcă o prevedere în aparență mărunță, mîine uită de alta și, încetul cu încetul, se formează o psihologie de recidivist.

— Noi, în almanah, ne adresăm în primul rînd masei largi de cititori, care doresc să capete o lectură interesantă și instructivă în probleme de care se... izbesc zilnic, dacă se poate spune astfel.

— Vă ascult.

— Articolul 12 afirmă că „pietonul surprins în intersecție de lumina galbenă continuă să circule". În fapt, la multe stopuri, pe partea pentru pietoni nu mai există lumină galbenă. Ce are de făcut pietonul surprins de lumina roșie ?

— Fără a alerga și a face salturi imprevizibile — care pun în încurcătură pe oamenii de la volan — pietonii caută să ajungă cît mai repede pe trotuar. Dacă am numai cîțiva pași pînă la trotuarul de pe care tocmai am coborît și cîteva zeci de pași pînă la celălalt e în interesul meu să mă întorc spre trotuarul mai apropiat. E însă o situație care se ivește doar la cîteva intersecții mai aglomerate. Soluția ideală, firește, sînt trecerile denivelate, dar ele nu-s posibile oriunde și au un cost ridicat. Știți însă că, la cîteva stopuri, se caută acum separarea timpilor de trecere prin intersecție.

— Ce face automobilistul care „e pe verde" — are deci drept de trecere — și totuși își vede drumul blocat de pietoni ?

— Îmi puneți această întrebare din punct de vedere al legii și voi căuta să vă răspund la fel. Vreau mai întîi să amintesc și să subliniez că legea nu este decît un cadru de reguli obligatorii, dar că, înăuntrul acestui cadru, trebuie să funcționeze reguli elementare de relații între oameni. Anul trecut, Almanahul Scînteia a publicat un „mic cod contemporan al politeții" în care se preciza cine trebuie să salute primul, în diverse ocazii. Dacă un om e în mașină și altul e pe jos — scria „codul" — obligația de a saluta primul revine celui din mașină. Automobilistul, chiar atunci cînd e la volanul mașinilor de gabaritul cel mai mic, trebuie să țină seamă de faptul că pietonul are mai puțini „cai putere". Atitudinea automobilistului trebuie să fie aceea de protejare, de politețe venită din partea aceluia care este „mai puternic". Asta însă nu înseamnă că „din principiu" și „în orice caz" automobilistul e vinovat și pietonul inocent. La rîndul său, pietonul e dator să țină seama că celălalt —

mai ales atunci cînd e vorba de un vehicul gen autobuz — are greutăți de manevrare mai mari ; sînt unii pietoni care pun la încercare deliberat nervii celui de la volan, iar alții consideră că a fi „distrat" cînd mergi prin oraș e o trăsătură simpatică, un risc pe care au dreptul să și-l asume față de propria persoană, uitînd cîte alte persoane periclitează.

— Din punct de vedere strict legal însă, șoferul care este pe verde trebuie să aștepte sau are dreptul să-și „croiască" drum ?

— Chiar dacă legalmente ar avea voie să-și „croiască" drum sînt sigur că 99,99% din automobiliști n-ar face asta cu prețul izbirii unui om. Chiar și legea vorbește clar, la articolul 50, litera n, cerînd reducerea vitezei „pînă la limita evitării oricărui pericol" „la trecerile pentru pietoni prevăzute cu indicator sau marcate". Stopul, deci, nu e totul, mai ales în piețe sau intersecții mari, unde intri pe verde — deci cu drepturi „depline" — și totuși mai întîlnești pietoni aflați în curs de traversare în porțiunea prevăzută pentru ei.

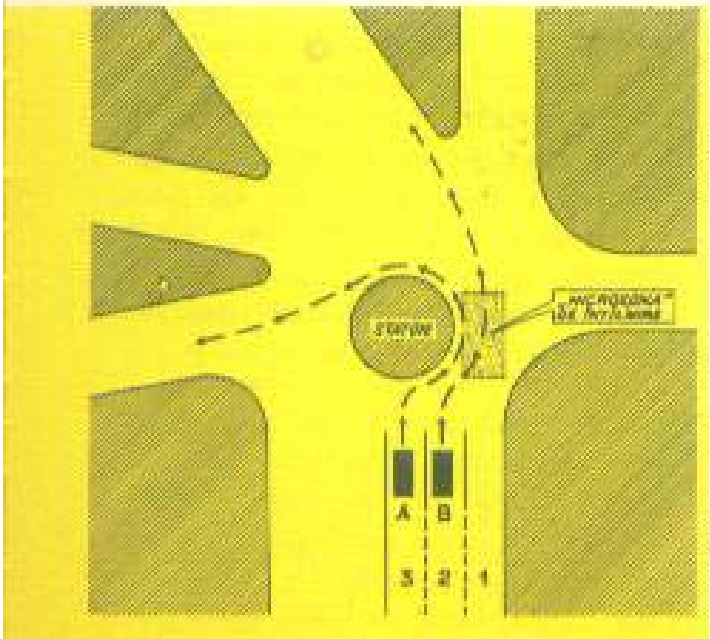

— Există o prevedere care obligă pe șoferii care și-au primit carnetul de mai puțin de un an să circule, acolo unde sînt mai multe benzi, pe cea din dreapta. Cînd însă trebuie s-o cotească la stînga...

— Firește, se vor încolona pe banda corespunzătoare direcției în care urmează să se înscrie. O cer și regulamentul, și logica circulației. Desigur, trecerea pe banda a doua se face în apropierea intersecției respective, la distanța prevăzută de lege...

— Clar. Mai complicată ni se pare însă alegerea unei benzi cînd sosești la sens giratoriu sau în dreptul unui obstacol. Cu excepția cazurilor cînd vrei s-o iei la dreapta, pe ce bandă trebuie să te încadrezi ?

— Există piețe cu sens giratoriu și piețe unde, în lipsa indicației respective, acționează prioritatea de dreapta. În ambele cazuri, cel ce vrea s-o ia la stînga se va încolona pe banda din stînga. Unii obiectează : spun că nu pot trece prin obstacolul aflat în mijlocul pieței (vezi schema), deci vor trebui să-l ocolească tot prin dreapta. Iată o schiță care ne arată pozițiile vehiculelor A și B. Dacă A s-a încadrat pe stînga, cele două vehicule se întîlnesc într-o „microzonă" fără a se încurca, întrucît B circulă drept înainte.

— Dar cum de există „microzonă", de vreme ce legea nu-ți permite să faci depășiri la sens giratoriu ?

— Spuneam că există două situații diferite. Dacă există indicatorul de sens giratoriu, vehiculul din dreapta trebuie să cedeze întîietatea față de cel din stînga, căci la sens giratoriu acționează prioritatea de stînga. Dacă însă nu există un

semn special, primul trece vehiculul din dreapta.

— Cum se face însă semnalizarea ? Îngăduiți-ne să vă spunem că, în această privință, am întîlnit divergențe de păreri.

— Chestiunea a fost de mult lămurită, mai ales că regulamentul oferă destule date. Distingem mai multe situații :

a. Șoferii care pătrund în piețe cu sens giratoriu pentru a vira imediat la dreapta.

— Aici e simplu. O vor lua la dreapta și vor semnaliza dreapta. Ce face însă cel care se angajează în sensul giratoriu ?

— E situația pe care aș numerota-o *b*. De vreme ce se angajează în girație, și cum sensul giratoriu implică virajul la stînga, șoferul va semnaliza din vreme stînga.

— Da, însă se încadrează în acest „curent" atît cei care merg înainte — deci, după girație, pornesc în continuarea străzii de pe care au venit — cît și alții care își continuă drumul spre stînga, mai multă sau mai puțină vreme, pînă cînd vor să iasă din sensul giratoriu și deci, pentru a se „smulge" din cerc, trebuie s-o ia la dreapta și să semnalizeze dreapta.

— Aproape că ați răspuns singur. Se semnalează cu stînga „intrarea în girație". Dacă șoferul vrea apoi să-și continue mersul în sens rectiliniu, „drept înainte", încetează semnalizarea. Dacă, după ce s-a angrenat într-o girație parțială, iese la dreapta, e obligat să semnaleze dreapta.

— Pentru că sîntem la semnalizare, ni se pare că unii șoferi se consideră acoperiți dacă au semnalizat și trec de pe o bandă pe alta, fără a se sinchisi de faptul că pun în dificultate pe ceilalți conducători auto, care vin din urmă. Ni se pare că formularea legii e blîndă, atunci cînd îi cere șoferului să nu schimbe banda decît după ce a semnalizat și după ce „s-a asigurat că nu periclitează circulația celorlalți conducători care îl preced sau îl urmează...".

— Mi se pare destul de precis. Nu văd în ce ar consta blîndețea.

— A periclita înseamnă a pune în pericol. Dacă un conducător face o schimbare bruscă de bandă (mai ales că legea îi cere să semnaleze schimbarea cu 50 metri înainte), neasigurată, și dacă șoferul vehiculului ce vine în urmă are reflexe și frîne excelente, accidentul e evitat și atunci nu poți dovedi că a fost o situație de periclitare. Cine apreciază dacă trecerea de pe o bandă pe alta periclitează sau nu vehiculul ce vine în urmă ?

— O să vă răspund, dar întîi aș dori să știu cum vedeți dv. problema.

— Trecerea de pe o bandă pe alta ar trebui condiționată nu de periclitare, ci de măsura în care obligă sau nu vehiculul următor să frîneze. Dacă vreau să intru pe o bandă nouă, iar altul se află dinainte acolo n-am voie să-i tai drumul și să-l stîngheresc, chiar dacă prezența lui de spirit duce pînă în cele din urmă la evitarea accidentului.

— Da, însă de aci nu rezultă că legea ar fi prea largă. Una este accidentul, alta este pericolul. „Periclitarea" de care vorbește legea nu este decît un accident potențial. Deci, chiar dacă talentele deosebite

ale şoferului din vehiculul următor au evitat coliziunea — a frînat, a făcut un viraj de ocolire etc — totuşi, pericolul a existat. Mai clar : cel care trece de pe o bandă pe alta fără să se asigure şi fără să semnalizeze **este contravenient din momentul neîndeplinirii celor două obligaţii**, şi nu din clipa cînd se aude scrîşnetul frînei sau imprecaţia şoferului din vehiculul următor.

— Ah, ce bine ar fi să ştie asta toţi şoferii pe care-i întîlnim în străzi ! Acum însă, tovarăşe căpitan, am impresia că vom fi în dezacord. Este vorba de modul greşit — cel puţin aşa socot mulţi automobilişti — în care se aplică o prevedere justă a articolului 27. Ca să nu existe neprecizii să citäm : „Pe autostrăzi, banda de lîngă axa drumului va fi folosită numai în vederea executării manevrei de depăşire, dacă celelalte benzi, în direcţia de mers, sînt ocupate de alte vehicule".

— Nu credeţi că e o prevedere necesară ?

— Excelenţă şi caracteristică oricărei autostrăzi, în mai fiecare ţară. Altfel, dacă stai pe banda din stînga, blochezi drumul. Precizarea pe care v-o cerem se referă însă tocmai la cuvîntul autostradă. *N-o să analizăm acum toate faţetele acestui cuvînt, dar fapt e că prin autostradă orice dicţionar desemnează o şosea aflată în afara oraşelor, şi nu o arteră de circulaţie din centrul unui oraş.*

— Da, însă blocajul de care aţi vorbit se poate produce nu numai pe autostrăzi, ci şi în centru. Avem deci interes să păstrăm banda de lîngă axul drumului liberă pentru salvare, pompieri, coloane organizate etc, iar automobiliştii noştri au condiţii de viteză mai bune decît în alte ţări, chiar dacă circulă pe banda a doua. Ce să căutăm pe banda a 3-a ?

— Nu vă întreb ce să căutăm, ci dacă legea o permite sau nu. Exceptînd cazurile cînd agentul de circulaţie — care are iniţiativă faţă de stop sau indicatoare — ne cere să circulăm pe cutare sau cutare bandă, înţelegem că nu este interzis a circula pe banda a 3-a a străzilor din oraşe, de vreme ce legea, art. 27, se referă la autostrăzi, deci şosele. Credem însă că aveţi dreptate în ce priveşte combaterea plimbărilor de pe o bandă pe alta ; „periclitarea" e o formulare prea largă pentru aceşti „slalomişti". Mai departe. Ce sfat să-i dăm unui şofer care se pomeneşte în depăşire tocmai în dreptul unui marcaj de trecere pentru pietoni. În dreptul acestor marcaje n-ai voie să faci depăşiri, dar uneori aceste marcaje nu-s vizibile.

— Întrebarea este mai curînd teoretică. Un marcaj conform stasului este vizibil pentru ochiul normal de la 85—110 metri. La viteza maximă legală, de 60 km/oră, distanţa de oprire este de 35,7 metri. Altfel spus, înaintea unui marcaj normal, şoferul are posibilitatea să se oprească de trei ori, şi nu o singură dată ! Hai însă să spunem că are ochii mai slabi — în limitele permise totuşi de condiţiile eliberării carnetului — sau că marcajul e mai prost zugrăvit. Tot rămîne timp suficient, dar nu aici e miezul. Problema e alta. Ştim cu toţii că manevra cea mai periculoasă este depăşirea. Deci, înainte de o depăşire, te asiguri din absolut toate punctele de vedere. Cine se lansează într-o depăşire şi nu zăreşte marcajul şi indicatoarele din depărtare, acela nu este şofer bun.

— Aţi vorbit de pericolul depăşirii. Totuşi, pe şosea, face încă ravagii aprecierea incorectă a distanţei pînă la vehiculul ce vine din sens opus, aprecierea greşită a vitezei acestuia, ambiţia celor depăşiţi, care accelerează, fără a-i da depăşitorului posibilitate de a reintra pe dreapta, ca şi obiceiul, cauzat de neştiinţă sau comoditate, al unor

conducători care nu vor să „oboseaască" motorul prin coborîrea vitezei și caută să facă depășirile în viteza superioară (a patra la turisme de tip „Dacia", a treia, la mașini de tip „Volga" sau american), lipsindu-se de puteri suplimentare la accelerație și prelungind mult timpul depășirii. Cum vă explicați frecvența greșelilor făcute la depășiri și cum am putea s-o micșorăm? Mai ales că la depășiri nu se prea produc tamponări mărunte, ci coliziunea unor vehicule ce sosesc din direcții contrare, cu viteze ce se adună.

— Articolul 33, lit. K este — dacă ne e permisă expresia — cheia de boltă a siguranței rutiere. De

Revista „LE NOUVEL OBSERVATEUR" nu se jenează să-și sperie cititorii cu imaginea unui fotoliu rulant, spectrul unui accident grav. Anunțul, pe o pagină întreagă, este oferit gratuit, ca slujind o cauză de interes public. Cu tot caracterul sinistru al avertismentului, trebuie reținut că revista se adresează conducătorilor auto cu încredere, apelînd la părțile lor bune, spunîndu-le că ar fi pricepuți în mînuirea volanului și că tot ce li se cere este să fie așa în fiecare clipă. Apelul este făcut cu măiestrie psihologică ; citățm textul integral :

„Viitoarea dumneavoastră mașină...
poate.
Asta depinde de dumneavoastră.

Și o știți prea bine : viraje luate prea repede, depășiri fără vizibilitate, încălcări ale liniei continue, intrări bruște la intersecții, accelerări „agresive" etc...

De fiecare dată cînd încredințați volanul dumneavoastră în mîinile norocului vă riscați viața. Și viețile celor apropiați. Gîndiți-vă la asta.

Anul acesta (anunțul a apărut în august '70) au fost în Franța aproape 13 000 morți și 300 000 răniți, iar dintre aceștia unii vor rămîne infirmi.

Atunci... nu vă bizuiți pe noroc, nici măcar din cînd în cînd, nici măcar cîteva secunde. Norocul vă poate părăsi într-o zi.

Sînteți bun conducător : fiți așa tot timpul. Veți rămîne stăpîn pe viața dumneavoastră. Și pe viețile celor apropiați.

SÎNTEȚI BUN CONDUCĂTOR. FIȚI AȘA ÎN FIECARE CLIPĂ".

ce este încălcat el ? S-ar putea scrie volume întregi. Să ne limităm la un aspect : aprecierea greșită a distanței și vitezei vehiculului ce vine din sens opus.

Această apreciere deformată a distanței poate avea, în mare, două cauze : una care ține de posibilitățile fiziologice ale organismului de aproximare a distanțelor, și alta care ține de experiența și comportamentul individual. Găsim mai rar șoferi care n-au fost trecuți cu exigență prin controalele medicale, într-atît de îndepărtați de normalitate încît, la verificări, să prezinte un simț alterat al distanțelor. Cei mai mulți însă, deși posedă un simț bun al distanțelor, n-au în schimb **stăpînirea necesară pentru a evita riscurile.** Omul nu riscă din prima clipă : încet, treptat, se deprinde cu asumarea unor riscuri și, pe măsură ce vede că fiecare îndrăzneală „s-a terminat cu bine", trece la treapta următoare, dacă se poate spune astfel. Capacitatea perfectă de a ține în frîu pornirile către risc, către aventură, este unul dintre atributele indispensabile ale șoferului. Din păcate, există profesioniști care au depășit de mult milionul de kilometri și care, după zeci de ani de meserie, capătă un sentiment al infailibilității și imortalității. În marea majoritate a cazurilor însă, omul care a trecut prin multe știe să pună răul în față, își dă seama cîte situații neprevăzute se pot ivi, își pune mereu, precaut, ipoteza că șoferul celuilalt vehicul s-ar putea să încalce legea și deci să creeze brusc o situație periculoasă. Pînă să te lămurești cine a avut dreptate și cine nu, suferi de pe urma accidentului. Chiar dacă ai pierit din vina celuilalt, satisfacția post-mortem e foarte slabă. Pe lîngă aceste două atribute deosebit de importante ale calității de șofer — aprecierea distanțelor și reținerea oricărei porniri aventuroase — alături de experiența indispensabilă se cer o serie de cunoștințe. Nu formule complicate, dar să știi ce distanță e necesară mașinii tale pentru a opri de la diferite viteze, cum se modifică această distanță în raport cu starea șoselei, ce regim de viteză e preferabil în fiecare loc, ce „rezerve", adică ce spațiu de siguranță ai în cursul fiecărei manevre. E bine că editurile pun la dispoziția publicului un număr sporit de lucrări de specialitate rutieră, dar ar fi și mai bine dacă unele lucrări n-ar repeta mereu aceleași probleme, ci s-ar concentra și mai mult, în mod atractiv, asupra artei conducului ; ar trebui evocate sutele de posibilități neprevăzute, de obicei cunoscute de șoferul experimentat, dar care răpun mai ales mulți conducători avînd permis numai de cîțiva ani sau, tineri fiind, asumîndu-și mai lesne riscuri.

— *Multe accidente, după cîte știm, sînt provocate de circulația nocturnă a căruțelor. Firește, sînt necesități economice, dar ne referim aici numai și numai la circulația nocturnă. Mai ales că legea — punctul c de la art. 57 — nu ni se pare prea clară : se spune că felinarul va fi ținut pe partea stîngă a vehiculului, dar că, totodată, conducătorii de animale îl vor ține în mînă.*

— Legea e clară. La un vehicul, felinarul se așează pe stînga. Există însă conducători de animale care merg fără vehicul ; aceștia sînt cei obligați să țină felinarul în mînă ; de pildă, un păstor. Cît privește circulația nocturnă, nu vreau să vorbesc despre probleme aflate încă în studiu.

— *Înțeleg. Ne-am amintit că într-o țară cu trafic atît de intens ca S.U.A. nu există lege care să-ți interzică să circuli pe șosele de sărbători și mai ales în ziua sărbă-*

torii lor naționale. Totuși, se face o mare propagandă ca oamenii să evite circulația pe marile șosele în anumite zile, chiar dacă din punct de vedere legal e permisă. În legătură cu indicatorul „Cedează trecerea", vrem să vă întrebăm de ce unii conducători, în special de troleibuze și autobuze, nu-l respectă pe motiv că celălalt vehicul „era departe". După cîte știm, legea nu fixează o limită de depărtare. La fel, în cazul priorității vehiculelor din mers asupra celor staționate, care vor s-o pornească. Ca și în cazul trecerii de pe o bandă pe alta, credem că cedarea trecerii, pornirea, în general acordarea priorității ar trebui să depindă nu de argumentul subiectiv „era departe! unde eram eu și unde era el!" ci de obligația de a nu jena și sili să frîneze conducătorul celuilalt vehicul. Astfel, dacă un vehicul se află la numai 60 de metri, dar merge extrem de încet, nu-l stinghereşti trecînd iute înaintea lui; alt vehicul însă, chiar dacă se află la 200 metri depărtare, poate fi stînjenit, în caz că merge repede.

— Nu există rețete universal-valabile — s-ar putea ca vehiculul „advers" să aibă o viteză mult mai mare decît cea permisă; deci el, să zicem, e „primul" care a călcat legea, dar aceasta nu e un motiv să mă ambiționez și să provoc un accident. Miliția analizează cazurile fiecare în parte, dar e neîndoios că semnul trebuie riguros respectat. Scrie **stop**? Oprește-te! Scrie să cedezi trecerea? Cedează-o! Unii dintre noi însă — mă refer la cei ce lucrează în problemele de circulație — cînd nu sîntem într-o mașină cu însemnele miliției și nu purtăm uniformă socotim preferabil, din instinct de conservare, să nu ne ambiționăm **la volan** atunci cînd dăm de un „nebun" care nu respectă legea. Același sfat l-aș da tuturor conducătorilor auto.

— *Ce facem cu stopurile care nu se văd, aflate doar pe dreapta? Lumina e pe roșu, dar eu vin pe banda doi, iar pe banda unu se află trei troleibuze, care mă împiedică să văd lumina roșie.*

— În mai multe intersecții s-au pus stopuri și pe stînga, astfel ca automobilistul să le poată vedea și de acolo. Există și alte soluții în studiu: stopuri „pitice" așezate pe suporți speciali la mijlocul drumului, stopuri suspendate etc. Pînă atunci, ne amintim că viteza de 60 km pe oră e un prag maxim și că, atunci cînd trecem prin centrul orașului pe la un stop, chiar dacă este pe verde, prudența — faptul că există primejdia ca un distrat să coboare brusc de pe trotuar, un copil să-l împingă pe altul etc — ne cere să încetinim. În cazul cînd există pe dreapta troleibuze, cum spuneați, pericolele de mai sus, care par îndepărtate și improbabile, cresc vertiginos. Într-adevăr, să spunem că sînteți „pe verde". Imprudentul va da maximum de viteză, socotind că e dreptul său. În același timp însă un pieton tot atît de grăbit vede că are pe stînga un troleibuz și că, afară de acesta, are liber tot parcursul de traversare. El știe că troleibuzului îi sînt necesare cîteva secunde ca să pornească și se grăbește să i-o ia înainte. Așa cum automobilistul n-a văzut stopul de pe dreapta, el n-a văzut nici pietonul (mai scund decît un stop); nici pietonul n-a văzut mașina și se precipită înainte, căci are un *rendez-vous* la care nu vrea să întîrzie, un rendez-vous în spital.

— *Vă mulțumim, tovarășe căpitan, pentru lămuririle prețioase și le urăm colegilor dumneavoastră să aibă de înregistrat pe 1971 cît mai puține contravenții și accidente.*

INIȚIERE ÎN ENIGMISTICĂ

• Jocul și definiția lui: mic îndrumar pentru cei ce nu cunosc încă atracțiile unui „sport" vechi de cînd lumea.

• Un pătrat magic în vîrstă de aproape două milenii. De la A la Z înseamnă de la acrostih la zeppa.

• Hipocrenul, logogrifui, metagrama... și alte hieroglife pasionante.

• Inteligența și curiozitatea umană față în față cu micile taine distractive : pierdere de vreme, destindere sau „gimnastică" a inteligenței și memoriei ?

Intenționăm să prezentăm mai jos cîteva exemple de enigmistică : jocuri și moduri de rezolvare.

Vechimea enigmisticii este, într-un fel, tot atît de mare ca a omului : de cînd e omul om, sau și mai înainte chiar, de la simpatica noastră rudă numită maimuță — pitecantropul, ca să supraviețuiască, a trebuit să rezolve o serie de probleme și a fost devorat de ceea ce avea să se numească, mai tîrziu, curiozitate.

Numai că în fazele cele mai antice toate activitățile se contopeau : a ghici că după fulger va urma trăsnetul, a găsi căi de provocare a focului, a ști de ce un om e bolnav și cum se poate ajunge la creierul lui pentru o operație — toate acestea erau, de-a valma, și chirurgie, și știință, și, dimpotrivă, religie, superstiție, orbecăială ; zeii nu erau deosebiți de cauzele naturale, descifrarea naturii era adesea înlocuită prin explicații fanteziste.

Diviziunea muncii, pînă în zilele noastre, n-a încetat să facă noi separații între util și plăcut. Dacă dezlegătorul de rebusuri trăiește în vremea lui Napoleon și se numește Champollion, el nu mai e un simplu amator, ci un arheolog, primul care a izbutit să pătrundă taina hieroglifelor din Egipt. Privind lucrurile printr-o anumită prismă, e drept, cam unilaterală, enigmistica poate cita pe explorator — omul care descoperă tainele ținuturilor necunoscute, pe literat — autorul romanelor polițiste, care pot avea multe cusururi, dar reprezintă un gen din cele mai populare, pe specialistul de la contraspionaj al cifrurilor (doar se știe cîte bătălii au fost decise, în război, de „spargerea" codului folosit de inamic), pe medicul diagnostician, pe inginerul care caută să descopere „hiba" unui aparataj, pe elevul ascultat la tablă în ora de matematică, pe omul dornic să se angajeze într-o întreprindere, supus la o serie de „teste" psihologice, care seamănă cu rebusuri... Și exemplele ar putea continua.

Față de toate aceste activități „serioase", enigmistica se deosebește prin lipsa de scop util, mai bine zis de scop imediat, ca orice distracție. Dar nu e nefolositoare. Toți astfel cum sportul odihnește, destinde, dă sănătate, enigmistica poate fi socotită un antrenament și un sport al perspicacității. Mai intră în joc răbdarea, perseverența, puterea de concentrare, vocabularul și cultura (la multe jocuri de cuvinte încrucișate), logica și alte calități, a căror cultivare nu e de lepădat.

Dar un joc bine făcut e o reușită rară. Autorul și culegătorul jocurilor ce urmează — Giuseppe Navarra — vă cere îngăduință, vă previne că în versuri nu dorește să-i concureze pe poeți, așa cum nici în desene nu vrea să-i concureze pe artiști sau în definiții pe autorii de dicționare. Scopul lui, mult mai modest, este procurarea cîtorva momente de destindere și o primă inițiere într-un gen de distracție care, adesea, poate oferi o răsplată intelectuală, un sport tot atît de plăcut pentru minte cum e mișcarea în aer liber pentru corp. Și acum, o primă întrebare :

Cu ce să începem ?

Bineînțeles cu A.

• • • • • • • • • •

ACROSTIH

Poezia în care literele de la începutul fiecărui vers — citite, cel mai adesea, de sus în jos sau de jos în sus — formează un cuvînt (de obicei, unul despre care se vorbește în text).

Un adevărat maestru al acrostihului pare a fi fost François Villon, care a utilizat procedeul în multe din baladele sale. Iată un exemplu :

Vreți de adevăr să vă fac parte ?
În viață-s slăvi, ce-i drept e-n carte ;
La joc te-mbii cînd zaci pe moarte ;
Laș nu-i ca omul îndrăzneț ;
Om blînd nu-i ca cel aprig foarte ;
Nici om mîntos ca cel iubeț.
(„Baladă a adevărurilor potrivnice".)

AFEREZA

Poezie rebusistă formată din două părți. Prima parte definește un cuvînt „bază" ; dacă îi suprimăm acestuia prima literă, vom obține un alt cuvînt, de sine stătător, definit în cea de-a doua parte a poeziei. Bineînțeles, cele două părți trebuie să formeze împreună un tot unitar.

ecouri

Părerile de rău se nasc și mor
cu cîte-un vis, cu cîte-un dor,
cu cîte-o zi, cu cîte-o noapte,
cu păr de-argint și frunze moarte,

Cu zbor de păsări albe călătoare
pornite dinspre umbră către soare,
atunci cînd știi că e-ndoielnic dacă
vor mai atinge țărmul cîte pleacă...

Soluțiile la acest joc și la celelalte le găsiți în paginile 368—369.

ANAGRAMA

Procedeu rebusist constînd în amestecarea literelor ce compun un cuvînt, pentru a obține un alt cuvînt, de sine stătător.

Ca specie enigmistică se prezintă sub trei aspecte :

— Cuvînt sau cuvinte rezultate din amestecul de litere.

— Desen în care figurează o ilustrare a cuvîntului de bază și una a cuvîntului rezultat.

— Enigmă în versuri. De obicei, prima parte e dedicată cuvîntului de bază, iar cea de-a doua definește cuvîntul obținut prin anagramare.

Anagramarea a fost de-a lungul secolelor și o armă de ridiculizare a adversarului. Iată cîteva exemple celebre :

— PIERRE COTON (iezuit francez, confesor al regilor Henri IV și Ludovic XIII) — PERCE TON ROI. („Străpunge-ți regele".)

— FRÈRE JACQUES-CLÉMENT (preot) — C'EST L'ENFER QUI M'A CRÉE (Infernul este acela care m-a creat).

— NAPOLÉON, EMPEREUR DES FRANÇAIS : UN PAPE SERF A SACRÉ LE NOIR DÉMON. (Un papă sclav l-a sfințit pe diavolul cel negru.)

Tot anagrama, dimpotrivă, a oferit și un mijloc de elogiere. Poetului PIERRE DE RONSARD i s-a alcătuit anagrama ROSE DE PINDAR, „trandafirul lui Pindar", (Pindar fiind un mare poet al Greciei antice).

La noi, cea mai uzitată formă de anagramă este cea în versuri. O exemplificare :

prefaceri

(anagramă)

Amestecînd cu-ndeminare,
Mărunte fire de nisip,
Cu trudă, suflet și dogoare,
Dădu meșteșugarul chip

Unei materii sclipitoare
Cu transparențe-aeriene
Și irizări la fel de clare
Cu ale tainicei Selene.

ARITMOGRIFUL

Literele sînt înlocuite cu cifre, fiecărei litere corespunzîndu-i întotdeauna aceeași cifră. Acest „cod cifrat" e folosit pentru crearea unui șir de cuvinte, de obicei alese din aceeași „familie", dintr-o sferă de preocupări comună.

fotbal

Înlocuind cifrele cu litere corespunzătoare veți afla numele unor internaționali români. De la A la B numele unei echipe bucureștene.

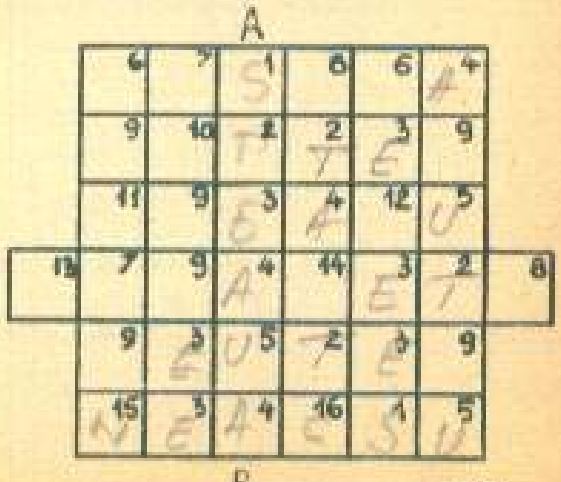

BIVERBUL

Semne, litere sau imagini legate între ele printr-un înțeles comun ; după formă sau așezare descifrăm soluția. Biverbul se deosebește de monoverb — după cum arată și numele — prin faptul că soluția este formată din două cuvinte.

Cheia este exprimată prin două cifre, reprezentînd numărul de litere al fiecărui cuvînt.

(8;8)

CARTE DE VIZITĂ

Joc bazat pe procedeul anagramării, prezentat sub formă de carte de vizită. Cheia este aceeași ca la biverb, triverb, criptografie etc.

TICU RODESCU

(5;6)

Prin anagramare veți afla profesia titularului și orașul în care locuiește.

COPERTA LITERARĂ

Tot anagramare, prezentată sub forma unei coperți. Cheia este identică cu cea a cărții de vizită. În cazul de față vi se cere să indicați un autor cunoscut și numele personajului său.

(7,7;9,7)

FUGA CONSOANELOR

Prezentarea unui text, de obicei proverb sau maximă, din care s-au extras consoanele, urmînd ca acestea să fie introduse la loc de către dezlegător.

-OA-E-E-U-E--E-E---U-O-I

Dintr-o „eroare tipografică" textul de mai sus a apărut fără consoane. Dacă-l veți completa cu consoanele corespunzătoare va rezulta o maximă despre egalitatea oamenilor.

GOLFUL DE CUVINTE

Joc în care, pornindu-se de la un cuvînt inițial, se obțin cuvinte noi prin schimbarea cîte unei litere, în fiecare rînd orizontal : se ajunge în cele din urmă la un cuvînt final, dinainte indicat.

B	O	R	D
P	U	P	A

HIPOCRENUL

Enigmă în care soluția — o zicală sau o expresie cunoscută — se obține prin interpretarea unei ilustrații.

Cheia indică tot atîtea cifre cîte cuvinte are soluția. Fiecare cifră reprezintă numărul de litere al fiecărui cuvînt.

(5,9,3,2,4)

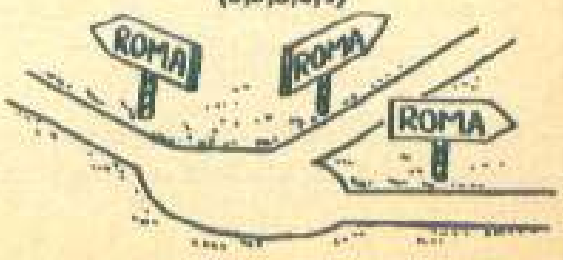

LIGAMENTUL :

Gen de enigmă din care, prin unirea finalului unui cuvînt cu începutul cuvîntului următor, să rezulte un alt cuvînt de sine stătător.

Ligamentele sînt incluse, mai multe, în textul unei poezii.

Cîteva ligamente cunoscute se află într-una din poeziile lui George Ranetti şi anume : „Rime miliardare". Reproducem cîteva fragmente :

Cînd înfloreşte LILIACUL
Atunci îşi lasă LILI ACUL...

. . . . . .

...averea ţării SĂRĂCEŞTE
Şi pe cînd afară timpul
SE RĂCEŞTE
Suferă poporul groaznic de CER,
TRUDA
Lui Sfîntu Sisoe, sau Sfînta
GERTRUDA

. . . . . .

Numai cînd primarul îţi dă BON
APARTE
Poţi spera să capeţi. Altfel, BONA-
PARTE
Poţi să fii etc.

În momentul de faţă, ligamentul este una din enigmele apreciate de către dezlegători, datorită surprizelor pe care le oferă soluţia, cuvintele ligamentate fiind ascunse în text. (Trebuie să ţineţi seama însă de faptul că în enigmistică există unanim recunoscută o convenţie : literele S şi Ş, I şi Î, A, Ă, Â etc. au între ele valoare egală.)

haiducească

ligamente

Frunză verde de alun,
Iar bat codrul de nebun.

De m-ar ţine durda bine,
Să-l ating pe ştiu eu cine.

Pe-un boier cu briu mier,
Cu rîncoare să mi-l pier.

La răboj oi trece-apoi
Şi pe tat-său, pe ciocoi.

Că le vine rîndul, vine,
La toţi cîţi dădură-n mine.

Şi mi-oi lua apoi o puică
Şi-mbăta-mă-voi cu ţuică,

Şi-mi va zice cu vioara,
Ţuica bindu-mi, Nică-cioara !

N.A. Dacă aveţi simţul umorului şi intuiţie, ne permitem să vă întrebăm : oare în cîte zile veţi afla soluţia ? !

LOGOGRIFUL

Joc în care prin suprimarea literei iniţiale a unui cuvînt se obţine un cuvînt nou. Este prezentat sub formă de încrucişare în triunghi.

logogrif

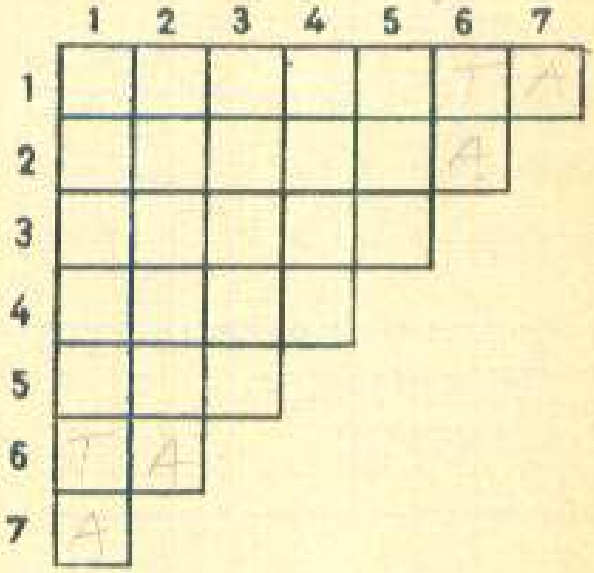

ORIZONTAL :

1) Una căreia nu i-ai rămas dator ; 2) Ai făcut-o lată ; 3) A pune paie pe foc ; 4) Poet contemporan (Ştefan . . . . .); 5) Intră în război ; 6) Răsună goarna ; 7) Prima la învăţătură.

Vertical la fel.

METAGRAMA

O imagine şi o literă. Literele cuvîntului sînt însemnate în cheie cu „x", în afară de litera ce se va schimba, aceasta fiind notată cu „o". **O** va fi schimbată prin litera alăturată ; se obţine un cuvînt nou.

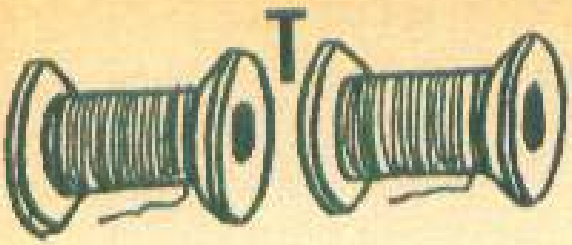

(xxoxxxx)

MONOVERBUL

Joc a cărui soluție este formată de un singur cuvînt. Se exprimă prin semne, litere și imagini, legate între ele prin așezarea lor.

(3—6)

Prima cifră reprezintă numărul de părți din care se formează cuvîntul, iar cea de-a doua, numărul de litere al cuvîntului-soluție.

MONOVERBUL EPENTETIC

Monoverb ilustrat prin două imagini, una din ele numită „bază", iar cealaltă „plus". Cuvîntul „plus" se introduce neschimbat între literele ce formează cuvîntul „bază".

Cheia indică prin „x" numărul și poziția literelor „bazei", iar prin „o" numele și poziția literelor „plusului".

(xxooooxx)

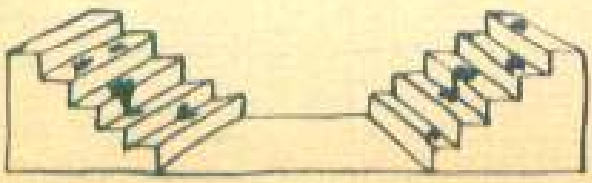

MONOVERBUL CU INCASTRU

Monoverb ilustrat printr-o imagine și o literă. Litera (însemnată în cheie prin „o") se introduce în cadrul literelor ce compun cuvîntul ilustrat (însemnate prin „x").

(xxoxxx)

MONOVERBUL CU ÎNTREBARE ȘI RĂSPUNS

Monoverb formulat printr-o întrebare la care răspunsul ligamentat reprezintă soluția.

(2—9)

Unde este așezat portarul atunci cînd se află pe linia porții ?

PĂTRATUL MAGIC

Cunoscutele „cuvinte încrucișate", numai că aici cuvintele pot fi citite în toate sensurile — și îndărăt, la verticală, la orizontală...

Un exemplu renumit îl constituie pătratul magic de alături, cunoscut încă din antichitate.

S A T O R
A R E P O
T E N E T
O P E R A
R O T A S

E și un exemplu de propoziție palindromică (la fel, citită de la dreapta spre stînga) : Sator Arepo Tenet Opera Rotas (Cizmarul Arepo ține lucrul pe genunchi). Iar acum, un pătrat magic pe care vi-l propunem spre soluționare :

1) Mamifer sălbatic carnivor ; 2) Un metal.. dat pe față ; 3) Nu se bagă-n oală ; 4) Gustul fierii ; 5) Cămin, locuință.

REBO

Gen de rebus avînd soluția, ca și monoverbul, reprezentată printr-un singur cuvînt.

Rezultă din citirea ligamentată a unor imagini formînd un tablou unitar.

Cheia indică numărul de litere al fiecărui cuvînt ce intră în compunerea soluției.

rebo

4+4

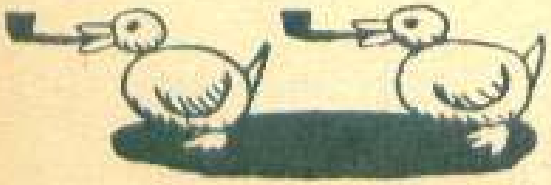

REBO ANAGRAMAT

Un rebo a cărui soluție se obține prin amestecarea literelor ce formează cuvintele ilustrate

4+3

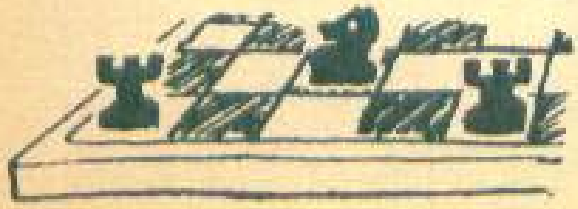

ȘARADA

Enigmă formată din mai multe fracțiuni reprezentînd cuvinte de sine stătătoare ; unite între ele, dau la iveală un cuvînt nou.

Atît cuvintele componente, precum și cuvîntul rezultat, se definesc prin versuri.

peisaj

Șaradă 3+3

Balenă cu aripi de-opal
Corabie plutind spre soare,
Un val pe-oceanul fără val,
Fulg încrustat în nemișcare.

Îngemănare de talaz
Cu forme dure și bizare
Pe lîngă care un barcaz
Așteaptă să pornească-n zare.

Peisaj de-azur și de granit,
De ce-mi pari azi atît
de-obișnuit ?...

ZEPPA

Prin introducerea unei litere într-un cuvînt de bază — de fapt același procedeu ca la „monoverbul cu încastru", problema nefiind prezentată însă grafic, ci literar, în versuri. Obținem un cuvînt nou. Ambele cuvinte se definesc prin versuri.

metamorfoza (zeppa)

Din rama prinsă în perete,
Zîmbea portretul unei fete
Și, nu știu cum, a prins viață
Și-o lacrimă i-a curs pe față.

Și acum, fără alte explicații, jocul poate cel mai popular — cuvintele încrucișate

POANTE LA PĂTRAT

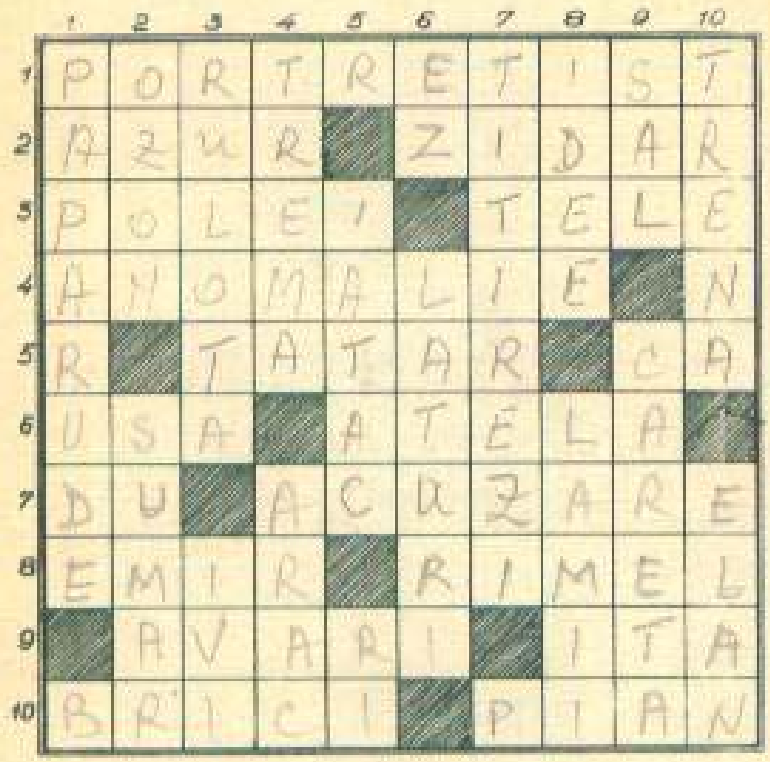

ORIZONTAL : 1. Face mutare ; 2) Cam albastru ; — Se găsește pe ziduri neterminate ; 3. Iarna pe uliță ; — În față la vizor ; 4. Nu e în regulă ; 5. De loc ratat, dimpotrivă ; — Cap la cap ! ; 6. Bună cît o țin balamalele ; — Intervine și ea, unde e cu rupere de oase ; 7. Transportă, pe scurt ; — Dă vina pe cineva ; 8. O duce ca un prinț ; — Vine pe la gene ; 9. Nu le dă mîna ; — Ați scris invers ! ; 10. Cu limba ascuțită ; — Cîntă și are coadă.

VERTICAL : 1. Papa și alte neamuri ; 2. E în aer ; — Din scoarță-n scoarță, în rezumat ; 3. Merge ca pe roți ; — Cinci între doi ; 4. Punct cu punct ; — Toiagul lui Bachus. 5. Loc în care se poate prinde un somn bun. — Primele la rînd ! ; 6. Vezi în centru ; — Sînt cam într-o parte ; 7. Buni numai cînd e vorba de învîrteli ; 8. Se obține din cap ; — Galbene la față și totdeauna acre ; 9. Strîns la git ; — Căruță cu pretenții ; 10. Se ține după fuste ; — Ce frumos e să lucrezi cu numele acestui animal !

SOLUȚIILE

Afereza (Ecouri) : REGRETE — EGRETE.

Anagrama (Prefaceri) : STICLAR — CRISTAL.

Aritmogriful (Fotbal) : KOSZKA, RITTER, GREAVU, MORAWETZ, REUTER, NEACȘU. De la A la B : STEAUA.

Biverbul : IN — K (CA) — PE — RE — IN — S — ORI — T — A — ÎNCĂPERE ÎNSORITĂ.

Carte de vizită (Ticu Rodescu) : SUDOR ; TECUCI.

Coperta literară : GEORGES SIMENON — COMISARUL MAIGRET.

Fuga consoanelor : SOARELE LUCEȘTE PENTRU TOȚI.

Golful de cuvinte : BORD — BORA — BURA — PURA — PUPA.

Hipocreanul : TOATE DRUMURILE DUC LA ROMA.

Ligamente (Haiducească) : 1) LUNI ; 2) MARȚI ; 3) MIERCURI 4) JOI ; 5) VINERI ; 6) SÎMBĂTĂ ; 7) DUMINICĂ.

Logogriful : PLATITA.

Metagrama : MOSOARE — S + T = MOTOARE.

Monoverbul : G — IN — SAC = GÎNSAC.

JOCURILOR DIN PAGINILE PRECEDENTE

Monoverbul epenteție: PETE + SCĂRI = PESCARITE.

Monoverbul cu încastru: CĂTEL + S = CASTEL.

Monoverbul cu întrebare și răspuns: ÎNTRE BARE = ÎNTREBARE.

Pătratul magic:

SACAL
ARAMA
CAPAC
AMARA
LACAS

Rebo: Pipe + rate: PIPERATE.

Rebo anagramat: TURE + CAL: LECTURA.

Șarada: NOR + MAL = NORMAL.

Zeppa: PICTURA / PICĂTURA.

POANTE LA PĂTRAT.

ORIZONTAL: **1. Portretist; 2. Azur — Zidar; 3. Polei — Tele; 4. Anomalie — N; 5. R — Tatar — Ca; 6. Ușa — Atela; 7. Du — Acuzare; 8. Emir — Rimel; 9. Avari — Ilia; 10. Briei — Pian.**

SOLUȚII LA PROBLEME

Care e urmarea logică ?

A3; B4; C5; D3; E4; F5; G6; H1; I2; J4; K1; L2; M2; N1; O3; P2.

Zece profesiuni

1) Dirijor 2) Zidar 3) Tocilar 4) Hamal 5) Tîmplar 6) Vopsitor 7) Cizmar 8) Agent de circulație 9) Pompier 10) Scafandru.

Succesiunea

Ordinea exactă este: D, C, A, B.

Circulați, vă rog !

ORIZONTAL: **1. Conducători; 2. A — Denivelat; 3. Se — Pisica — I; 4. Copac — O — Cen; 5. Atas-Hai — Te; 6. Isis — Număr; 7. Star — Ger — Pa; 8. T — Rece — Acar; 9. Ohe — Roata — E; 10. Polei — C — La; 11. Parcurgere.**

Moment fotbalistic

ORIZONTAL: **1. Terenuri — Abu; 2. Atac — Caricas; 3. Tatar — Domide; 4. Apărare — Ader; 5. Rărița — Es — A; 6. U — Is — Dan — V — L; 7. A — Alunecări; 8. Oms — Eci — An — C; 9. Mateianu — Iga; 10. Tog — Nacela; 11. Mocanu — Afara; 12. Urale — Uzitat.**

MOMENT FOTBALISTIC

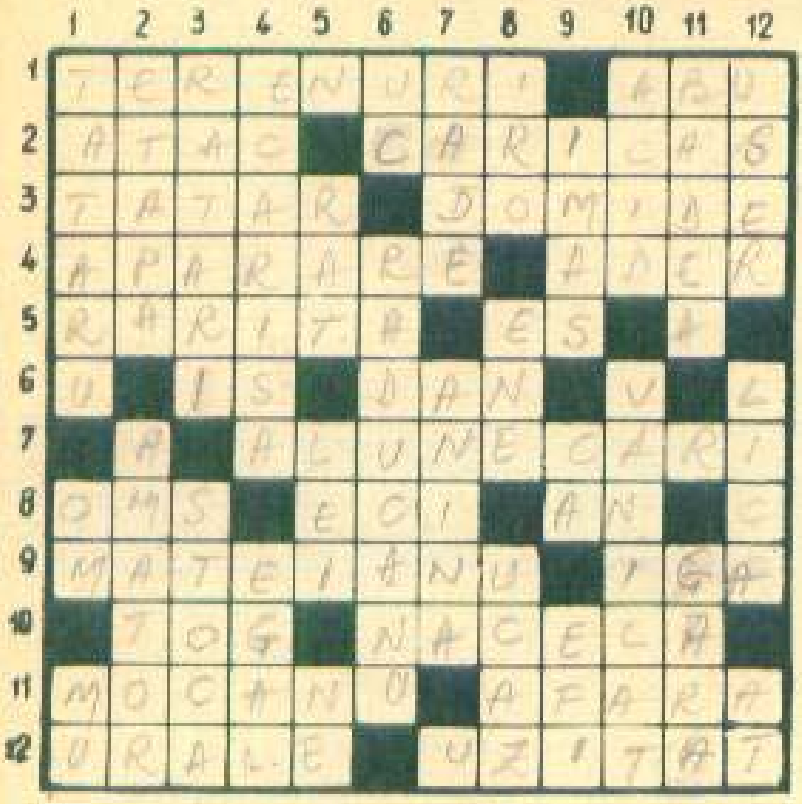

(Soluția în pag. 369)

ORIZONTAL : 1. Stadioane — Munte în India (2 659 m) ; 2. Acțiune întreprinsă de înaintare — Antrenor secund la Progresul ; 3. Portar și căpitan de echipă la C.F.R.-Timișoara — Mijlocaș de bază al echipei U.T.A. ; 4. Compartiment fotbalistic opus atacului — Geniul focului în mitologia persană ; 5. Iese primăvara pe teren. — 6 și 7 la Progresul ! 6. Sînt — Cunoscut fundaș de la Rapid ; 7. Procedeu tehnic folosit la deposedarea de minge a adversarului (pl.) ; 8. Orășel în Franța. — Numele rusesc al Adigelui. — Durata unui campionat național de fotbal ; 9. Valoros fotbalist de la Progresul, actualmente component al echipei „Wansee" din Berlinul occidental. — Comună în Japonia ; 10. Tarla (reg.) — Se află în partea de jos a balonului ; 11. Fundaș de la Petrolul, component al lotului național. — O minge în aut ; 12. La intrarea pe teren, și mai ales cînd marchează ai noștri. — Întrebuințat.

VERTICAL : 1. Alt component al reprezentativei naționale, de astădată de la Steaua. — Fotbalist — Meu ! ; 2. Duminica în limbaj fotbalistic — A nu fi profesionist ; 3. Șuturi pe lîngă poartă — A înmagazina ; 4. A împărți în forme prismatice — Un meci cu rezultat nedecis ; 5. General al lui Mihai Viteazul — Așa cum am dori să fie fotbaliștii noștri în meciurile internaționale. — Neagu la cap ! ; 6. Încrucișat la centru ! — Portarul atît de discutat al Rapidului ; 7. Infinitivul mingii razante cu bara — Localitate minieră cu o cunoscută echipă de fotbal ; 8. Riu în U.R.S.S. — Înaintaș de la Dinamo Bacău — Decret domnesc (od.) ; 9. Gazon în denumire populară. — Cap la cap ! — Măsură de capacitate la vechii egipteni ; 10. Acru — Cu vanilie ; 11. Mijlocaș făcînd parte din lotul Farului — Etapă rapidistă ; 12. Portar moldovean — Unul din frații Nunweiller — Final de campionat !

Dicționar : ABU, ADER, OMS, ECI, TOG, RAT, IRO, UCAZ, EFI.

OLIMPIADA '72 A ÎNCEPUT!

● Prima cursă : se întrec 104 echipe de arhitecți ● Turnul „olimpic" din München privește Turnul Eiffel de la un metru diferență ● Reportaj printre construcțiile noului oraș olimpic ● Pentru cicliști : pistă de... lemn (african) ● Cu doi ani înainte sînt stabilite meniurile fiecărei zile de olimpiadă

Părea departe.

În anul 1968, despărțindu-ne de olimpiada din Mexico spuneam cu toții :

„La revedere, în 1972 !".

Părea departe anul 1972, și la fel Münchenul. Acum, cînd apare almanahul anului 1971, Anul Nou pentru atleți, dacă nu și pentru public, e sărbătorit în apropierea imediată a următoarelor Jocuri Olimpice. Lumea sportului trăiește intens febra pregătirilor, a marilor pregătiri pe care le presupun dintotdeauna grandioasele jocuri. De scadența ediției-jubileu — a douăzecea, numărînd doar „olimpiadele moderne" — ne mai despart doar 603 zile, începînd cu prima zi a noului an 1971.

Vor privi jocurile, probabil, peste două miliarde de oameni („grosul" reprezentîndu-l, se înțelege, telespectatorii). Asta înseamnă mai mult de jumătate din actuala populație a planetei. Acești oameni au deocamdată alte preocupări ; atmosfera olimpiadei, alături de sportivi, o trăiesc însă de pe acum amfitrionii, gazdele münchenneze. Ele au intrat în alertă. Misiunea lor se confundă în timp cu întreaga durată, de patru ani, dintre olimpiade.

În cazul actualilor organizatori ai J.O. se poate spune că pentru ei olimpiada a început de fapt la 26 aprilie 1966, dată cînd, la Roma, cel de-al 64-lea Congres al Comitetului olimpic internațional le-a încredințat pregătirea ediției XX a J.O.

Nu mult după aceea, la Oberwiesenfeld — pe un amplasament situat la numai 3 800 metri de centrul orașului — lucrările au și început. În ianuarie '67 s-a inaugurat primul obiectiv olimpic : o sală de sporturi (avînd și pistă de gheață artificială). Aici vor avea loc galele de box.

După cîteva zile s-a inițiat un concurs public pentru cea mai bună concepție de amenajare a întregului complex olimpic.

Să urmărim mai departe desfășurarea „preolimpiadei" și vom ve-

dea că evenimentele se precipită, devin tot mai dese :

● În luna martie, comitetul de organizare decide ca regatele olimpice ale ambarcațiunilor cu vele să aibă loc în largul golfului Kiel.

● În iulie, pe baza expertizelor meteorologice, se consideră (și se acceptă) că perioada 26 august—10 septembrie 1972 este optimă pentru desfășurarea în sine a întrecerilor.

● În octombrie se stabilește cîștigătorul concursului arhitecților. Un grup de specialiști din Stuttgart, condus de prof. Günther Behnisch, întrunește sufragiile unanime ale juriului în această primă probă a olimpiadei münchenеze, probă la care au participat 104 echipe de arhitecți. Proiectele lor și machetele corespunzătoare — reunite într-o expoziție cît aproape dublul suprafeței unui teren de fotbal — cîntăresc, în unele cazuri, patru tone.

● În februarie '68, la Oberwiesenfeld se inaugurează turnul de televiziune. Are 290 metri, fiind cu un metru mai scund decît Turnul Eiffel. E numit „turnul olimpic" și domină uriașul cartier al sporturilor olimpice. Într-un anume fel, inaugurarea turnului a însemnat intrarea în post a primului element pe un șantier de aproape 3 milioane metri pătrați.

Începerea propriu-zisă a lucrărilor de construcții : primăvara lui 1969. Termen de execuție : sfîrșitul anului 1971.

Cel mai mare acoperiș

Am vizitat Münchenul olimpic în vara lui '70, cînd constructorii se aflau cam la jumătatea acestei curse cu obstacole. Aflăm că graficul lucrărilor este respectat în cele mai mici amănunte ; n-au fost începute toate construcțiile (velodromul acoperit, de pildă, intră în lucru în 1971), dar — sînt de părere gazdele — scadențele stabilite nu vor suferi nici o amînare. Meticulozitatea germană își spune cuvîntul.

Facem cunoștință cu bazele olimpice în fața unei machete ce le cuprinde în ansamblu. Macheta ne este comentată cu erudiție de șeful protocolului din cadrul comitetului de organizare. Imaginile machetei se completează cu un scurt istoric filmat (prezentat pe ecran de televizor).

Și acum să mergem pentru a vedea la față locului cîteva dintre obiectivele mai importante. Miezul zilei. Soarele dogorește necruțător. N-avem nici o scăpare. De jur-împrejur, cîmp deschis și... nici o adiere de vînt. Așa va fi oare și la olimpiadă ?

Simpatica noastră însoțitoare — căreia, după cîte bănuim, i-ar conveni să „oficieze" mai mult la Jocurile Olimpice de iarnă, decît la cele de vară („Simt că mă sufoc, nu alta" — ne spune la un moment dat) — ne atrage atenția asupra copertinei stadionului olimpic. E unică, uriașă ; e din material plastic transparent, fără nici un fel de nervuri (sub lumina soarelui, nervurile ar putea hașura imaginile televizate). De fapt, din această imensă „foaie de cort" — avînd o suprafață de 85 000 mp și a cărei binefacere o vor simți mai ales spectatorii și, parțial, sportivii — doar o treime se va afla întinsă peste tribunele stadionului olimpic. Celelalte două treimi ale acestui „cel mai mare acoperiș din lume" vor proteja de razele soarelui o sală polisportivă, cu folosințe multiple : în timpul J.O. — întrecerile de gimnastică și turneul de handbal ; în rest, începînd chiar din 1971 atletism, lupte, volei, baschet, tenis, box, călărie, reprezentații teatrale, congrese, expoziții, concerte și spectacole de varietăți etc. Totul este posibil în această sală, întrucît dimensiunile terenului sînt 45/90 metri, iar capacitatea tribunelor : 11 000 locuri.

Sub aceeași copertină se întinde — cuvîntul nu e rău ales, căci e vorba de o mare întindere — și stadionul de natație. Da, stadion și nu bazin : cuprinde cinci bazine, permițînd desfășurarea tuturor competițiilor de natație — înot, polo pe apă, sărituri. Tribunele vor cuprinde circa 7 500 spectatori.

Dar să revenim la stadionul olim-

pie propriu-zis. Este, de fapt, punctul central pe platoul de la Oberwiesenfeld. Într-adevăr, nu impresionează prin mărimea lui totală sau prin capacitatea tribunelor („doar" 80 000 de locuri, dintre care aproape jumătate în picioare). Televiziunea îi face pe constructori să nu mai alerge după tribune colosale, dar să caute, în schimb, ca stadionul propriu-zis să ofere condiții optime pentru marele spectacol sportiv. Stadionul va impresiona prin funcționalitatea terenurilor și anexelor respective, mai mult decît prin monumentalitate. El va fi realizat în așa fel, încît după J.O. — cînd va găzdui ceremoniile de deschidere și de închidere a jocurilor, toate probele de atletism (exceptînd maratonul și cursa de 50 km marș), finala turneului de fotbal și, în ultima zi, proba de călărie pentru „Premiul națiunilor" — va deveni stadionul central al capitalei Bavariei, putînd fi folosit oricînd, la capacitatea lui inițială, pentru fotbal și atletism.

Iată însă că ghidul nostru își **oprește explicațiile de la sol, pentru a** ne invita să urmărim panorama șantierului, de sus, din turnul de televiziune. Terasa acoperită — aflată la o înălțime de 190 metri — are în permanență vizitatori, și nu numai străini. Este într-adevăr un loc de unde privirea poate cuprin-

MACHETA AMPLASAMENTULUI OLIMPIC DE LA MÜNCHEN. 1. — Stadionul olimpic ; 2. — Sala sporturilor ; 3. — Bazine de natație ; 4. — Velodromul ; 5. — Sală de sport ; 6. — Sală de volei ; 7. — Terenuri de hochei pe iarbă ; 8. — Stadionul de hipism ; 9. — Terenuri de antrenament ; 10. — Satul olimpic ; 11. — Satul olimpic ; 12. — Turnul de televiziune ; 13. — Centrul de radio și televiziune ; 14. — Orașul ziariștilor ; 15. — Sediul societății pentru construcțiile olimpice ; 16. — Teatru în aer liber ; 17. — Lacul artificial ; 18. — Colina panoramică ; 19. — Stația de metro ; 20. — Stația de cale ferată ; 21. — Locuri de parcare auto.

de — și cînd totul va fi gata, poate admira — de la o extremitate la alta „templul olimpic" din München.

— Deci, domnilor — reia firul unul din amfitrioni, după ce golisem, cu nesaț, un pahar înalt cu bere bavareză — cînd va fi gata, copertina de plastic va semăna, văzută de sus, cu o uriașă acoladă deschisă spre stînga, spre lacul artificial și marea colină de pe malul opus al lacului.

Aflăm că, astfel, proiectanții vor să dea peisajului general de la Oberwiesenfeld o notă caracteristică regiunii Alpilor bavarezi : lacuri, coline, lanț muntos. Se spune chiar că tocmai prin aceasta proiectul Behnisch și colaboratorii s-a impus atenției generale.

Pe aceeași direcție cu stadionul olimpic, ceva mai în spate însă, dincolo de terenurile de antrenament, ni se arată locul velodromului acoperit. Construcția lui n-a început. I se cunosc precis capacitatea tribunelor (6 000 de locuri), compoziția pistei ovale (o esență specială de lemn african), dimensiunile ei (285,714 m lungime și 7,5 m lărgime).

Turul de orizont continuă, fără ca noi să ne ridicăm de pe scaune; platoul turnant al terasei se rotește necontenit. Sosește acum în cîmpul vizual orașul presei. În cele 13 blocuri ale noului oraș vor fi primiți peste 4 000 de ziariști. Pentru fiecare — o cameră separată, oferind tot confortul, inclusiv telefon, radio și televizor în culori. Unul dintre blocuri va găzdui centrul de presă, dispunînd de spațiile și instalațiile corespunzătoare oricărei laturi a activității gazetărești, inclusiv telefoane, telexuri, telefoto. Radioului și televiziunii le este destinat un centru aparte, care comportă instalații mai complexe. Se fac pregătirile necesare pentru coordonarea cu trimișii speciali ai 70 de stații T.V. și ai 110 stații de radio din lume.

Separat de ceea ce le este rezervat pentru muncă și odihnă în orașul presei, ziariștilor le vor fi asigurate condiții de lucru la toate bazele sportive. În unele locuri — cum ar fi la stadionul olimpic — urmează a se amenaja adevărate centre de presă, pe profilul sporturilor respective.

A dispărut satul olimpic!

Într-adevăr, nu mai poți numi sat un teritoriu care poate adăposti 12 000 de locuitori. Mai ales că e vorba de condiții foarte... urbane.

Orașul sportivilor are 2 995 de apartamente, cu 11 715 locuri. Cel al sportivelor — 1 727. Camerele, foarte confortabile, vor cuprinde un singur pat, și numai în unele cazuri, două. Zece saune, trei piscine acoperite, săli de cinema, teatru, magazine diferite, club internațional, café-restaurant, terenuri de antrenament și competiții (apropo de competiții — echipa de fotbal amator a comitetului de organizare a susținut pînă acum trei meciuri cu formații diferite. Scor : 2—17) și cîte și mai cîte săli și spații necesare vieții cotidiene a locuitorilor olimpici vor fi gata amenajate încă din toamna lui 1971.

Pînă să intre în acțiune modernele bucătării au și fost întocmite... meniurile. Pentru fiecare din cele 15 zile de competiții maeștrii artei culinare au stabilit fiecare fel de mîncare. De exemplu, în 9 septembrie, zi de vîrf (cînd se vor disputa 39 de întreceri individuale și pe echipe), la prînz oaspeții vor avea de ales între 39 de feluri de mîncare. E și aceasta un efort... olimpic, să alegi dintr-o listă atît de bogată.

Colegii de la „Olympia Press" dispun de pe acum de știri și statistici inedite. Într-un clasament al celor ce s-au rotit de mai multe ori în jurul axei turnului de televiziune, o dată cu platforma terasei-restaurant de la cota 190 m, printre fruntași figurează directorul protocolului ; în decurs de un an și jumătate, cu ocazia a 98 de dejunuri sau dineuri oferite diferiților oaspeți, el a făcut 356 de rotații complete. Desigur, în clasament nu este inclus personalul restaurantului, obligat să „călătorească" zilnic.

Mare amator de bere, ca orice ba-

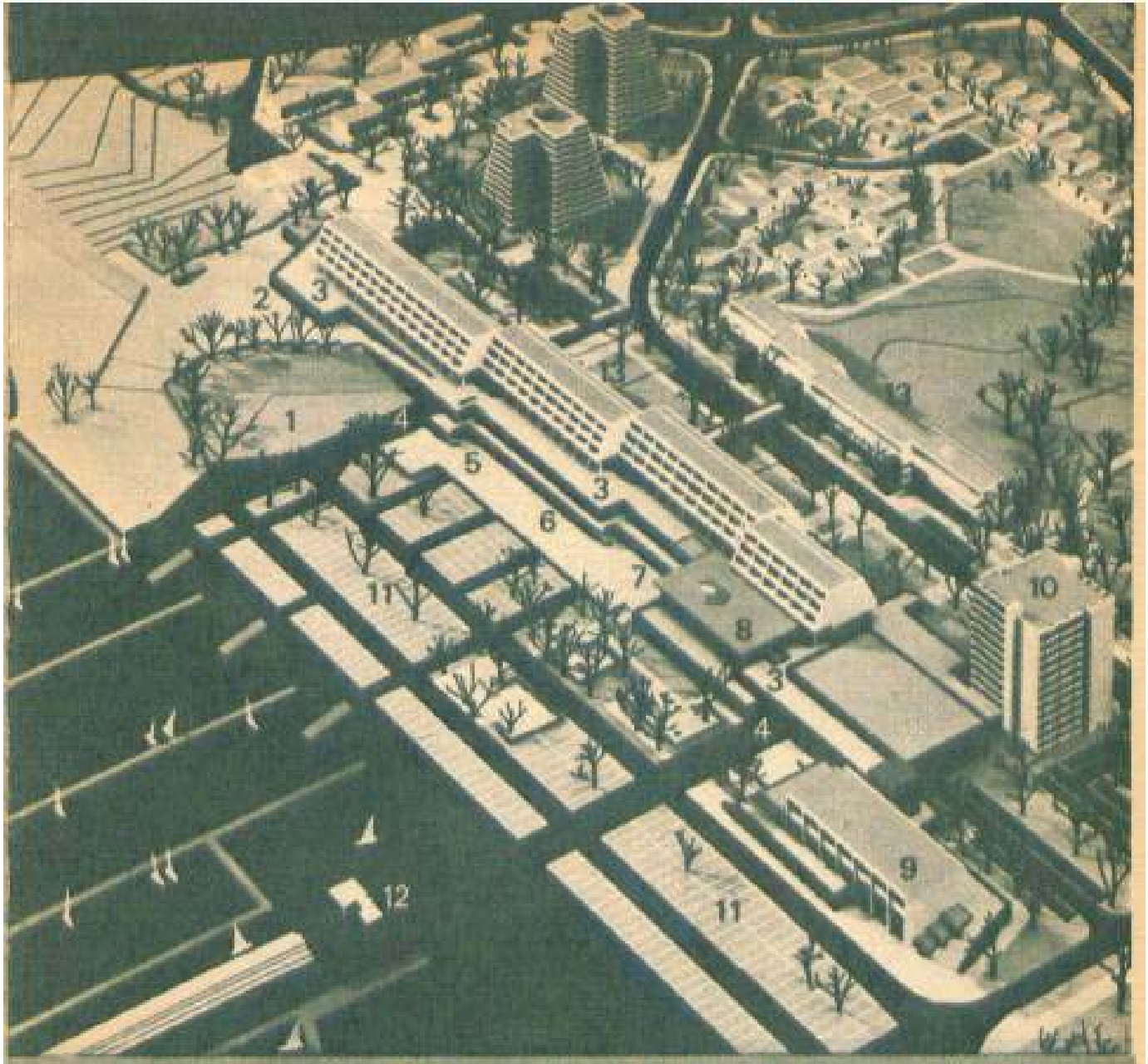

„CARTIERUL OLIMPIC" DE LA KIEL, CARE VA GĂZDUI COMPETIȚIILE DE IAHTING. 1. — Piața de festivități ; 2. — Centru de informații ; 3. — Promenoare (pasaje pentru pietoni) ; 4. — Hangare pentru ambarcațiuni ; 5. — Comisia de organizare ; 6. — Administrația ; 7. — Centrul de presă ; 8. — Piscină acoperită ; 9. — Restaurant, club, sala de spectacole ; 10. — Hotel ; 11. — Amplasamente pe sol pentru ambarcațiuni ; 12. — Bazinul flăcării olimpice ; 13. — Birouri ; 14. — Satul olimpic.

varez ce se respectă, unul dintre colaboratorii apropiați ai redacției buletinului olimpic münchenez a avut ideea de a calcula... în litri de bere capacitatea lacului artificial ce se construiește pentru regatele de canotaj academic și caiac-canoe. Conținutul acestui lac ar echivala cu consumul pentru 225 de sărbători ale berei — festivități anuale, ajunse la a 160-a ediție. „Sărbătoarea berei", celebrată la sfîrșitul lui septembrie și începutul lui octombrie (16 zile consecutiv) are un fast și o amploare — cei puțin așa ne asigură münchenezii — care o situează printre cele mai mari serbări populare din Europa. Pe seama capacității münchenezilor de a bea bere circulă o glumă de care fac mare haz înșiși cei vizați. Dacă — se zice — consumul de bere ar fi ridicat la rang de disciplină olimpică, münchenezii ar cîștiga la sigur medalia de aur...

Rețeaua telefonică poate asigura

peste un milion de convorbiri zilnice. Ordinatoarele își vor găsi o largă întrebuințare. Aparatele de înmagazinare a datelor sînt în măsură să rețină peste 500 de milioane de semne, ceea ce ar corespunde unei benzi de telex lungă de la München la Moscova (circa 2 800 km, în linie dreaptă). Lucrările de excavare pentru amenajarea lacului artificial comportă dislocarea a peste două milioane de metri cubi de pămînt. Înșirate, toate camioanele necesare transportării acestui pămînt ar forma o coloană cu un capăt la München și cu celălalt în Africa de nord.

Distanțe enorme. Și totuși la München va avea loc „olimpiada distanțelor scurte". Organizatorii au căutat din capul locului să concentreze pe un spațiu cît mai restrins toate (sau aproape toate) amplasamentele — baze sportive, orășelul olimpic, „orașul ziariștilor" etc. Este de reținut că distanțele dintre diferitele construcții olimpice aflate pe platoul de la Oberwiesenfeld sînt mici, chiar foarte mici. De la stadionul olimpic pînă la sala sporturilor sînt doar 250 m; pînă la bazinele de natație — 300 m; la sala de box — 650 m; la satul olimpic — 700 m; la velodrom 440 m; la centrul de presă — 1050 m. Distanțele sînt estimate după „zborul păsărilor" (linia dreaptă), dar gazdele țin să precizeze că pe jos, pe aleile de legătură, drumul păstrează aproximativ aceleași limite.

Torța din 26 august va vesti un eveniment multiplu

Un mic grup de baze sportive olimpice se află la distanțe ceva mai mari, dar care nu depășesc kilometri. Este cazul standului de tir cu arcul (2,5 km), al lacului pentru canotaj (7 km).

Singurul sport olimpic care, într-adevăr, se desfășoară la o distanță apreciabilă de München este iahtingul, la Kiel (900 km).

Concurenții și însoțitorii nu vor avea însă de suportat rigorile deplasărilor lungi: la Kiel, în golful Schilksee, se construiește pentru ei un centru olimpic special. El cuprinde un hotel pentru iahtmeni, unul pentru ziariști, săli de mese, instalații de radio și televiziune, hangare pentru ambarcațiuni etc. — toate amplasate pe un teren de circa 300 m lungime, chiar lîngă debarcader. La data vizitei noastre se serba „Săptămîna Kiel-ului", ocazie bună pentru noi de a face cunoștință și cu locul unde se vor disputa întrecerile de iahting. Concurenții din 25 de țări, unii candidați pentru olimpiada XX, se aflau în larg pe traseul de ape, în așteptarea vîntului prielnic.

Olimpiada münchenează — în parte ne-am putut da și noi seama — promite însă să impresioneze nu numai lumea sportivă. Pregătirile gazdelor au în vedere deopotrivă și manifestările artistice. Un minuțios program a fost întocmit pentru ca, la J.O. din 1972, sub stindardul **olimpic să se întreacă și tinerii iubitori ai artelor — pictori** și poeți, arhitecți și cineaști, muzicieni și actori. Sportivilor, tuturor oaspeților din acele zile ai Münchenului le vor fi prezentate spectacole, concerte, expoziții. Personalități ale vieții culturale și artistice, mari ansambluri orchestrale și de teatru din lumea întreagă (pe lista țărilor invitate figurează și România) au acceptat de pe acum să participe la Olimpiada sportului și a artelor.

Olimpiada de la München promite să realizeze acea alianță între atleți, artiști și spectatori spre care a năzuit Pierre de Couberlin, părintele jocurilor olimpice moderne.

Pînă atunci, pînă la 26 august 1972, zi în care la München va fi aprinsă flacăra simbolică, pregătiri, pregătiri.

ION DUMITRIU

în culisele fotbalului

MEXICO '70 ŞI MÜNCHEN '74

- C. M. : olimpiada profesionismului
- Luptele secrete dinăuntrul echipelor
- Meci între 700 de comentatori
- O serenadă de pomină
- Cine va primi întîia oară noua Cupă Mondială ?

Anul trecut, scriind ultimele rînduri ale capitolului sport din almanah, făgăduiam cititorilor o eventuală relatare de la faţa locului a „frumoasei aventuri mexicane". Încă nu se încheiase aspra dispută din acea infernală grupă I a „preliminariilor", grupă în care unsprezecele lusitan, în frunte cu perla Mozambicului, şi-a pierdut panaşul cucerit în '66 pe malurile Albionului, la „World Cup".

Cînd trimiteam almanahul în tipografie, abia sărbătoream succesul în faţa Portugaliei, aici, la Bucureşti, aşteptînd totuşi cu emoţie şocul cu neaşteptat de ambiţioasa echipă a lui Domazos.

Într-o seară de toamnă bucureşteană, pe gradenele arenei de dincolo de Bariera Vergului s-au aprins torţele victoriei finale a noii echipe a României, în preliminariile celei de-a IX-a ediţii a C.M. Erau torţe ale succesului, dar mai ales ale speranţei, a ceea ce doream să se întîmple pe faimoasele platouri mexicane, care la un moment dat păreau tot atît de inaccesibile ca şi faţa invizibilă a Lunii... Dar, „puseserăm piciorul pe lună" (Mir-

cea Lucescu) și urma să vedem ce o să se întîmple pe partea... invizibilă.

La 10 ianuarie 1970 am aflat că pentru fotbalul nostru partea invizibilă a lunii se chema Guadalajara.

Deci, exact după 40 de ani, echipa României lua din nou drumul continentului latino-american pentru a participa la un turneu final de campionat mondial. Întîia oară fusese în 1930, cînd, împreună cu echipele Iugoslaviei, Belgiei și Franței, „tricolorii" se îmbarcaseră pe vaporul „Conte Verde", făcînd o călătorie senzațională pînă la Montevideo, pentru a da curs invitației F.I.F.A. de a participa la primul campionat mondial (fără „preliminarii", deschis tuturor). Un campionat mondial de pe vremea cînd bunicul făcea sport și la care, contemplîndu-l înregistrat pe peliculă, am zîmbi probabil ca la cinematecă în fața unei comedii din epoca filmului mut.

CE ESTE UN C. M. LA FOTBAL ?

Întrebarea pare inutilă, ba chiar la prima vedere poate trezi zîmbete. Și totuși merită să fie pusă. Cu atît mai mult acum, după „Mexico '70", care mi-a dat un termen de comparație irefutabil : aceeași țară, cu aceleași structuri sociale, cu aceeași psihologie, exact în aceleași condiții de climă și altitudine, găzduise cu doi ani în urmă Jocurile Olimpice de vară. Competiție supremă la multe discipline, incluzînd printre ele și fratele mai mic al fotbalului mare — fotbalul amator.

Scriam după olimpiada mexicană că J.O. sînt o mare copilărie pe care omul secolului XX și-o îngăduie o dată la patru ani, întor-

Prin cartierul comercial (la Guadalajara)

cindu-se la una din sursele primare ale existenței sale — mișcarea — vrînd să-și demonstreze sieși că nu este acel „nervous break down", cirpa zdrențuită de automatismele secolului său, de traumele psibo-fizice pe care i le provoacă civilizația ce și-a construit-o. Într-un cuvînt, omul secolului vrea să-și demonstreze că a rămas tot atît de disponibil, sub raportul condiției sale naturale, ca și acum două mii de ani, pe vremea lui Pericle sau a lui Fidias.

Acum, după o bucată de timp de la fabuloasa fiesta fotbalistică mexicană, pot spune cu mîna pe inimă că un C.M. este cu totul altceva, chiar dacă fotbalul este și sport, și joc, și spectacol.

Jocurile Olimpice le-am împrumutat din antichitate iar preopețimii lor din epoca elină le-am adăugat rafinamentul și mijloacele secolului nostru.

Un campionat mondial însă este un eveniment al deceniului pe care-l trăim și sursele sale se află exact în cadrul acestui deceniu (chiar dacă, citindu-l pe Jacques Ferran, îl putem supranumi „o fantastică comedie umană" sau „o aventură ce depășește fotbalul în sine").

Fotbalul este aventura poate cea mai răspîndită trăită de omul secolului XX în spațiile verzi ale stadioanelor. Moda ultimelor C.M. — ca fiecare țară organizatoare să încerce a-i imprima culoarea sa proprie — nu schimbă cu nimic datele problemei. Noi n-am uitat încă baia de entuziasm ce a scăldat Anglia cînd frații Charlton și compania au cucerit zeița de aur, în '66, la „World Cup". N-am uitat spectacolul de sunet și lumină ce a transformat întreaga insulă britanică într-o scenă uriașă și mai păstrăm încă în urechi faimosul **England... England... England...** ve-

Ce caută acest porumbel pe gazonul de la Jalisco ? Între Pele, Dumitrache, Sătmăreanu, Tostao, Carlos Alberto, momentele de „pace" au fost rare

nit parcă dintr-o tabără normandă. Cum nu vom uita nici nopțile albe de la Guadalajara sau din Ciudad de Mexico, feeriile de lumină și culoare, dezlănțuirea ca de cataracte a torcedores-ilor ce întovărășiseră pe Pele, Jairzinho, Gerson, Rivelino și nici pe ceilalți toreedores, a căror nebunie colectivă se prolifera în rîndul aficionados-ilor din țara gazdă. După „la noche triste", care a urmat înfrîngerii Mexicului la severul scor de 4—1 de către Italia, suporterii fotbalului mexican și-au regăsit ritmul pentru a susține echipa continentului latino-american — Brazilia — în finala de pe Estadio Azteca.

Da, un C.M. la fotbal este altceva decît Jocurile Olimpice. O piesă strînsă în menghina relațiilor stricte ale secolului XX ; și — alături de sport, joc și spectacol — își mai adaugă și altceva. Acest altceva în care, exceptînd rigoarea impusă de operațiunile financiare, extraordinara tensiune nervoasă este poate trăsătura care îl apropie cel mai mult de secolul care i-a dat naștere. Fotbalul este — cel puțin în Europa și în America de Sud — sportul cel mai profesionalizat. Această profesionalizare a cerut și cere investiții materiale enorme. Conducerea echipei braziliene a declarat, de exemplu, că pregătirea pentru „Mexico '70" a costat 1 500 000 dolari. Fotbalului i se cere să producă, iar Campionatul său Mondial trebuie să producă cel mai mult. De aici și schimbarea de optică fundamentală : la Jocurile Olimpice, principiul spune că „totul este să participi", la Campionatul Mondial de fotbal — „totul este să cîștigi", pe teren și la casa de bilete. Legile scrise și nescrise ale unui C.M. la fotbal au duritatea oțelului și sînt neiertătoare, dînd competiției profilul său unic și inimitabil.

Gentile a pierdut, în '68, titlul olimpic la triplu salt în fața sovieticului Saneev la ultima încercare. Nimeni nu s-a aruncat pe vreo fereastră, iar gazetele italiene au consemnat faptul fără semnul exclamării ; dar dacă „squadra azzura" a ajuns nesperat pînă în finală, după felicitările de rigoare, cronicarii italieni au vorbit despre „linșajul moral al lui Giani Rivera — cea mai rușinoasă pagină din istoria lui Il calcio". Brazilianul Da Silvo a cîștigat titlul olimpic la triplu salt și doar rudele și prietenii cei mai apropiați l-au așteptat la întoarcere pe aeroportul din Rio. Dar cucerirea definitivă a Cupei „Jules Rimet" de către Pele și ceilalți a provocat în Brazilia repetarea carnavalului de anul acesta, rechemarea din concediu a tuturor polițiștilor și măsuri de securitate pe întreg subcontinentul Brazilia, care aduceau a stare de asediu combinată cu chermeză națională.

„CAZURI" : RIVERA, DOBRIN, OSGOOD. EXPLOZII SECRETE ÎN INTERIORUL NAȚIONALELOR

Cu toate eforturile gazdelor, „El Mundial" nu s-a confundat în totul și în toate cu o fiesta mexicană, păstrîndu-și net contururile propriei identități. „El Mundial" a avut mereu patru fețe, fiecare însemnînd totdeauna altceva.

În primul rînd, viața interioară a fiecăreia dintre cele șaisprezece tabere, univers restrîns, cu cotidiene drame și tragicomedii, cu puternice convulsii interne, cu dezbinări și activități prodigioase în sensul refacerii unității, nespectaculoase, dar cu atît mai esențiale eforturi de supraviețuire prin reunificarea energiilor. Cită deosebire, de pildă, între monolitul care era lotul fotbaliștilor români în zilele premergătoare meciului de la Lausanne, și ce mozaic de interese contrare, de relații ambigue între

Stadionul Azteca — parking-ul uneia dintre tribune. Evacuarea dura la unele meciuri și două ore

antrenori și jucători, între jucătorii înșiși am găsit la Guadalajara, între pereții fierbinți ai camerelor de la Grand Hotel. Un Dan la fel de „distins și manierat" ca totdeauna, dar închis în el ca oul în găoace, un Dobrin pornit contra tuturor, toți porniți contra lui, un Răducanu, simpatic ca întotdeauna, dar mai bizar ca niciodată. Cei „unsprezece", aleșii, izolați de restul lotului, mulți temători în raport cu competiția, spre deosebire de un stegar gata să calce în picioare Anglaterra : Cornel Dinu...

La numai cîteva zile de la sosire, în tabăra italienilor s-a produs un adevărat cutremur — „cazul Rivera", împărțind lumea „squadrei azzura" în două tabere, ale căror forme de manifestare erau cît p-aci să facă praf hotelul în care locuiau. Aproape fiecare lot a avut propriul „caz Rivera". La noi s-a chemat Dobrin, la brazilieni Pele. Da, da, chiar Pele pe care Joao Saldanha voia să-l scoată din echipă. Saldanha — unul dintre marii cronicari de fotbal ai lumii, dar mai slab din punct de vedere... diplomatic, ca antrenor al echipei Braziliei. Saldanha n-a așteptat meciul cu... Cehoslovacia pentru a-l omite din formație pe Pele, ci a vorbit despre această *eventualitate* cu mult înainte, în pregătiri. Și atunci a avut surpriza să constate că chiar publicația „O Globo", sub semnătura fostului său coleg de breaslă, ziaristul Cesare Zavatini, l-a atacat frontal.

„Marea dramă a fotbalului — îmi spunea Joao Saldanha în calitate de antrenor, stînd de vorbă în holul hotelului „Ambasador" din București — constă în faptul că cei care-l judecă — ziariștii — sînt în majoritate foarte tineri, sub 40 de ani". „Ceea ce subminează fotbalul, îmi spunea același Sal-

danha cîteva luni mai tîrziu, în sala de presă de la hotelul „Maria Isabel" din Ciudad de Mexico, în calitate de cronicar al „mondialelor", constă în vîrsta matusalemică a majorității tehnicienilor lui ; oameni uscați, închistați în propria lor carapace, nereceptivi la ceea ce e nou. Cu excepția echipei Braziliei, unde Mario Lobo Zagalo prin tinerețea sa exprimă tocmai noul". Același lucru l-a scris Zagalo în același „O Globo", pentru care venise să lucreze în Mexic. Zagalo n-a uitat acest compliment și la ora concluziilor asupra campaniei mexicane n-a ezitat să afirme : „Brazilia datorează mult «epocii Saldanha». Atunci s-a conturat noua concepție tactică : jocul de așteptare de la mijlocul terenului, preocuparea pentru siguranță în apărare".

La peruvieni, „cazul Rivera" s-a chemat Hugo Sotil, la englezi Osgood, la mexicani Borja. Și aproape în fiecare caz sabia lui Damocles continuă să atîrne asupra celui care l-a provocat, chiar și acum, multă vreme după ce sentințele au fost date (sentințe fără drept de apel, cum sînt toate cele ține de fotbal).

Cei aproape 2 000 de ziariști veniți în Mexic din toate colțurile lumii pîndeau ceasuri întregi reacțiile interne ale taberelor, iscodind totul și toate, pentru ca a doua zi să le arunce pe masa veșnicului înfometat de știri — amatorul de fotbal. Războiul psihologic, început în '66 în seara finalei de pe Wembley, a continuat pînă la amiaza finalei de pe Azteca. Cred că printre cele mai senzaționale declarații de șoc psihologic — desigur, o exagerare greu de admis, chiar ca atare — a fost cea a lui Angelo Niculescu, a doua zi după meciul cu Anglia : „Anglia, un bluf publicitar" ! Toată presa latino-americană a publicat-o pe paisprezece coloane cu litere de-o șchioapă. Team-ul lui sir Ramsey cîștigase meciul cu România, scria presa mexicană, greu, printr-un gol „strecurat printre picioarele lui Adamache". („El Heraldo de Mexico").

A DOUA FAȚĂ A MUNDIALULUI

O vedeam doar în lumina crudă a stadioanelor mexicane, uneori sub un soare amețitor, ca-n ziua meciului Anglia—Brazilia, cînd însuși mercurul înnebunit de căldură fugea în sus, zbătîndu-se să scape din cătușele sale de sticlă, alteori sub un cer mohorît, gata să reverse tone de apă peste noi (pentru că la Guadalajara, în Ciudad de Mexico sau la Toluca nu plouă „cu găleata", ci cu tona).

Obrazul acesta al Mundialului era prezentat pentru miliarde de ochi și era pregătit cu o grijă vecină cu minuțiozitatea : tricouri Adidas sau Puma, proaspăt călcate, culori orbitoare, chipuri ale jucătorilor și antrenorilor, pe care zîmbetul de circumstanță în fața obiectivului se în-

Jucătorul de rezervă : așteptări și amărăciuni, ambiții neașteptate și dorință de revanșă. (În imagine : Dan Coe).

tilnea cu cuta adîncă a fricii de necunoscutul adus o dată cu primul fluier al arbitrului, sau cu brazda amară a eșecului. Fanfare militare — echipate ca pe vremea împăratului Maximilian, fanfare improvizate în tribune, porumbei, baloane uriașe cu culorile echipei preferate. Apoi arbitrii — tot atît de huliți ca și cei de la meciurile districtuale. De multe ori am auzit tribunele urlînd : Ratero... Ratero... Ratero ! (hoțule, hoțule, hoțule !) Negri și amenințători, cavalerii fluierului au adăugat armei sonore una colorată : i-am văzut tot purtînd pe sub nasul jucătorilor taloanele galbene ale avertismentelor. Acolo, în reprezentație, Mundialul era înfățișat miliardelor de ochi zimbitor și frumos, cu ridurile ascunse de „pudra" din stilourile cronicarilor.

SPECIALIȘTII ȘI MECIURILE PRONOSTICURILOR

Cronicarii și specialiștii sosiți pe post de comentatori alcătuiau cea de-a treia fațetă a Mundialului. La Guadalajara, Fenix-hotel era centrul de presă ; un adevărat Turn Babel, în care zi de zi peste 700 comentatori despicau firul în patru, decretînd de la o zi la alta, sau chiar de la un ceas la altul, fie moartea fotbalului din cauza „spiritului defensiv, care distruge totul", fie un viitor de aur pentru sportul rege datorită victoriei spiritului ofensiv, constructiv, colectiv, ...agresiv. Și, ca și în faimosul careu din Cișmigiu, nici unul dintre așii condeielor sau foștii maeștri ai balonului rotund nu se sfia să susțină, în cel de-al doilea grup de confrați, exact contrariul celor afirmate în primul, de care de-abia se despărțise. Pare-se că esențialul, în asemenea contacte, constă în a spune mereu ce crezi tu, fără să asculți nimic din ceea ce spun alții. Povestea e veche și o știe oricare om care a pierdut vreodată două ceasuri vorbind despre fotbal, indiferent cu cine și unde. Cred că cea mai celebră poveste, sub acest unghi, este a fostului selecționer al echipei Spaniei, Pedro Escartin, în prezent președintele comisiei de arbitraj F.I.F.A.

După primele meciuri din grupe, Escartin decretase : „Asistăm la un Mundial defensiv, fotbalul moare!"

După meciul Brazilia—Cehoslovacia (4—1), același Pedro Escartin, ca și cum n-ar fi scos nici o vorbă pînă atunci, declara plin de încîntare : „Mundialul confirmă jocul ofensiv. O echipă cu atacul Braziliei și apărarea Angliei ar fi invincibilă !" „Bah, ce plictiseală ar fi cu o echipă invincibilă", a răspuns ironic „ziaristul" Omar Sivori, care a rămas același băiat teribil cum îl știu napolitanii.

La centrul de presă — „centro de prensa" sau „sede de prensa", cum vreți să-i ziceți — ai impresia că singura preocupare a oricărui om de aici este de a-l împiedica pe celălalt să-și facă treaba. În camerele acelea sînt instalate cam între 80 și 150 de mașini de scris și 7—8 televizoare, care transmit simultan meciuri diferite (pe canale diferite, bineînțeles). Trebuie să stai aici 6—7 ore pe zi, să lucrezi în mijlocul acestei încîlceli de nedescris. Clipă de clipă — treceri continue de la o masă de scris la alta, întrebări, tocmai în momentul în care stai aplecat deasupra mașinii și degetele îți scapără pe claviatură, priviri nedumerite, pentru că omul care te întreabă ceva o face într-o limbă din care nu înțelegi două boabe. Dar cu ajutorul hîrtiei pe care sînt tipărite formațiile și cu cel al degetelor, pe care aproape ți le bagă în ochi, înțelegi exact și-i dai tot atît de exact răspunsul de care are nevoie. Și nu te superi pe el, pentru că peste două minute vei face la fel și tu cu altul. Și

Stadionul Jalisco este părăsit de zecile de mii de spectatori, care au asistat la dispută... Meciul România—Cehoslovacia s-a terminat de cîteva minute

poate că cel mai interesant lucru care se petrece aici constă în faptul că celebrul Joao Saldanha, împreună cu tot atît de renumitul său coleg Helenio Herrera stau o jumătate de oră discutînd foarte serios cu Tarquino Altamirano, anonimul trimis al lui „El Heraldo" **dintr-un orășel al statului Ecuador**, care nici în vis n-ar fi îndrăznit, în alte condiții, să-i abordeze. Aici însă, la centrul de presă, stau de vorbă ca între colegi, făcînd schimb de informații și opinii. Galoanele au căzut, toată lumea-i o apă și-un pămînt ! Joao Saldanha, fiindcă a venit vorba — i-a iertat și el pe băieții lui Mario Zagalo, care nu l-au acceptat ca antrenor, și toarnă nectar și ambrozie peste echipa Braziliei, în paginile lui „O Globo", la Rio, în cele ale revistei „Esto", în Ciudad de Mexico... Helenio Hererra este împotriva... „betonului" — dacă timpurile o cer — iar Pele dă declarații gazetarilor, la hotel „Mahibu", prin care se declară un partizan net al temporizării, al jocului de așteptare, poate ca să dea altor antrenori idei neprielnice. Și, pentru că a venit vorba despre oamenii condeiului, să notăm aici încă un amănunt care a diferențiat „C.M. '70" de alte competiții asemănătoare : niciodată și nicăieri nu s-au aflat printre condeierii de profesie atîția specialiști, tehnicieni care, de la fața locului sau de la distanță, au comentat „mundialul", întorcîndu-l pe toate fețele. Iată numai cîteva nume : Helenio Herrera, Joao Saldanha, Rajko Mitici — toți trei foști antrenori de echipe naționale — în ordine, Spania, Brazilia, Iugoslavia — Omar Sivori, Heriberto Herrera, Jerkovici, Fritz Walter, Roger Hunt și alții. Nimic nu era mai ușor, în acele zile în Mexic, decît să organizezi „la minut" o „masă

rotundă" în problemele fotbalului. La „colţurile" ei puteai reuni aproape toate celebrităţile acestei lumi atît de stranii.

După ce lupta pentru informaţii s-a dat, după ce ai obţinut o maşină de scris, lupţi ca să transmiţi înaintea celorlalţi, dacă se poate. Din camerele alăturate, pe fişiile celor cîteva sute de telexuri, prin cele cîteva zeci sau sute de linii telefonice „long distance" zboară în fiecare oră mii şi zeci de mii de cuvinte, către toate ziarele din lume. Pentru că, a doua zi dimineaţa, cei care n-au dormit noaptea pentru a vedea meciurile la televizor, vor să vadă în ziare dacă propriile lor păreri sînt confirmate de cronicari... pe care-i contestă aproape întotdeauna.

ÎN RÎNDUL PUBLICULUI UN SPECTATOR NOU : SPECTATOAREA

În sfîrşit, a patra dimensiune a Mundialului o dă publicul — suporterii echipelor venite de pe vechiul continent sau cei din Lumea Nouă, plus amatorii de fotbal localnici.

Din banii lor, la urma urmei, trăieşte fotbalul profesionist. Chiar cînd se ivește un Mecena ca aceia din Milano, care să susţină cu generozitate echipele, investiţia nu se repetă decît în cazurile cînd banii pot fi recuperaţi de pe urma interesului purtat de public pentru o echipă „care te face să cumperi biletul de intrare" sau care determină televiziunea să plătească pentru intrarea pe stadion a camerelor de reportaj.

Da, biletul de intrare sau mai degrabă preţul acestui bilet merită o privire mai atentă pentru că acest preţ — cel plătit pe piaţa „liberă", bineînţeles, nu cel oficial — îţi indică precis ce cotă de interes există în legătură cu meciul respectiv. „Los vendedores" — mai direct spus speculanţii biletelor pentru „mondiale" — mai sensibili decît cel mai fin seismograf, urcau rapid preţul biletelor de la o zi la alta şi cea mai scurtă plimbare pe avenida Hidalgo, în Guadalajara, sau pe Paseo de la Reforma, în Ciudad de Mexico, străzi pe care existau adevărate burse negre ale biletelor, te puneau la curent cu cota de interes a publicului pentru meciuri. Un clasament făcut din acest punct de vedere ar arăta astfel : 1. Brazilia—Italia (biletele au ajuns pînă la 500 de pesos de la 80). 2. R.F.G.—Anglia 3. Mexic—U.R.S.S. 4. Brazilia—Anglia 5. Mexic—Italia 6. R.F.G.—Italia.

Biletul de intrare îl integrează pe cetăţeanul anonim în cercul închis al bătăliei şi-l transformă subit într-un partizan neobosit al uneia sau al alteia dintre echipe, al fotbalului european sau al celui american, al campionatului însuşi. Biletul de intrare este legitimaţia incontestabilă, cartea de membru al acestei unităţi constituite, care este lumea unui campionat mondial de fotbal. Şi poate că ceea ce a deosebit '70 de '66 (sau de Chile '62) a constat tocmai în senzaţia netă de lume aparte, cu bucuriile şi necazurile ei, cu comediile şi tragediile ei, cu grandoarea unora şi umilirea altora dintre cei ce erau eroii acestei supercompetiţii.

Un element de diferenţiere a constat şi în felul în care a participat femeia mexicană la celebrarea competiţiei fotbalistice : într-un număr mult mai mare ca la oricare altă „cupă mondială" şi cu o afectivitate sporită.

Mexicul a făcut parte patru secole din „imperiul maiestăţii sale prea catolice" şi faptul se resimte cu însebire în statutul femeii mexicane, în coordonatele existenţei sale din familie sau societate. Campionatul Mondial de fotbal (ca şi

Jocurile Olimpice de vară) au însemnat pentru femeia mexicană adevărate ferestre deschise spre lumea de astăzi. La Guadalajara, ca și în celelalte orașe care au găzduit jocuri ale turneului final, în marea majoritate a cazurilor au fost cumpărate serii duble de bilete și, de regulă, pe porțile arenelor pătrundeau perechi, perechi — familii sau simpli prieteni — un bărbat și o femeie. Dar ar fi nedrept să nu vorbim și de credincioasele suporter ale echipelor Angliei, Italiei, Braziliei, R. F. a Germaniei, care au făcut mii sau zeci de mii de kilometri pentru a fi aproape de idolii lor în momentele de confruntare supremă. Unele reprezentante ale frumosului au făcut să cadă bariere greu de înlăturat pentru alți gazetari și, probabil, Pele nu va uita niciodată pe acea signorina de la poalele Alpilor care, prin intermediul unui Cicerone de marcă, Helenio Herrera, l-a pus o întrebare ce l-a lăsat pur și simplu cu gura căscată :

— Spuneți-mi, domnule Pele, dacă v-ați hotărî într-o zi să schimbați o parte a corpului dv., la care dintre ele v-ați decide ?

După cîteva clipe de uluire, El Rey s-a... hotărît :

— La nici una, domnișoară : toate mi-au dat satisfacții în viață...

A LA BIM ȘI A LA BUM...

„Dragi compatrioți, ochii întregii lumi sînt ațintiți asupra voastră : purtați-vă în consecință !"

Aceasta era formula cu care își începeau fiecare emisiune atît posturile de radio, cît și canalele de televiziune mexicane. Și oricare dintre cetățenii acestei țări, atît de stranie, atît de derutantă, oricît de sărac ar fi fost, era gata să ofere ceva oaspeților săi (cu excepția șoferilor de taxi — totdeauna și oriunde există o excepție. Împotriva deciziilor luate de oficialitățile locale, care stabiliseră un preț unic de 5 pesos cursa pentru oaspeții străini, taximetriștii căutau să recupereze acum toate deficiturile ultimilor doi ani, nemaivorbind de zilele cu ploaie, cînd prețurile urcau vertiginos, atingînd sume fabuloase pentru cea mai scurtă cursă).

În contrast cu ospitalitatea generală, a fost o delegație care, mai ales în prima parte a competiției, nu s-a bucurat tocmai de cea mai bună primire : delegația engleză. Atmosfera în jurul fotbaliștilor englezi își avea sursa atît în evenimentele de la Londra, la „World Cup", cît și în atitudinea lui sir Alf Ramsey, la sosirea în Mexic. În această perioadă, rar auzeai o anecdotă spusă de un autohton care să nu înceapă cu : „un ingles..."

Sportivii noștri s-au bucurat de o primire excepțională ; echipa României nu a avut o galerie mai credincioasă și mai zgomotoasă ca la Guadalajara. Prestigiul internațional de care se bucură țara noastră, politica externă a statului nostru au făcut ca încă de la sosirea la Guadalajara delegația sportivă a României să fie privită cu stimă și simpatie. Conta, desigur, în această apreciere și faptul că România era o „pais hermana" (țară soră). Spunem asta avînd în vedere originea comună latină a celor două limbi și faptul că mexicanii vorbesc foarte mult despre „rudele" lor din Europa, ca de altfel toți cetățenii țărilor latino-americane. Europa, pentru mexicani, ca și pentru cetățenii celorlalte țări latino-americane, constituie locul de atracție și miraj. În inima fiecăruia există un sentiment nostalgic. Fiecare visează să viziteze odată Europa.

Revenind, aș vrea să spun că evoluția jucătorilor români pe terenurile de sport, talentul, calita-

Strada mexicană : vînzătorii de mango

tea jocului prestat, spectacolul oferit, comportarea lor în afara stadionului au făcut ca cetățenii Guadalajarei să-i înconjoare cu deosebită dragoste. Marele favorit era Dumitrache, căruia seri de-a rîndul grupuri orchestrale studențești îi cîntau sub ferestre cele mai frumoase melodii ale locului.

În seara dinaintea meciului cu Cehoslovacia, cîteva sute de suporteri ai lui Dumitrache și ai colegilor lui au venit sub ferestrele Grand Hotelului pentru a-i încuraja. Cum se desfășoară o asemenea „inițiativă" — de obicei, prelungită pînă dincolo de ora de culcare — care aduce în pragul disperării conducerea tehnică a unei echipe și pe jucători ? În fața grupului se postează omul cu vocea cea mai puternică. Își scoate haina sau cămașa și, fluturînd-o într-o parte, scandează, urlînd :

— A la bim...

Se apleacă jos de tot, în partea cealaltă, și continuă :

— A la bum...

Apoi repetă mișcarea în partea cealaltă pînă aproape de pămînt :

— A la bim... bam, bum...

În final, omul, aruncînd haina spre ferestrele hotelului, urla : Dumitrache ! Dumitrache ! Dumitrache..., pronunțînd cam așa : Dumitrace... Dumitrace... Dumitrace...

Este un spectacol unic, care nu poate fi sesizat în întregime decît la fața locului.

Cei 10—15 polițiști — prezenți în seara aceea la Grand Hotel pentru a păzi echipa noastră de prea marea dragoste a suporterilor — cu toate rugăminţile antrenorilor, nu se dezlipeau de intrarea în hotel. Se temeau ca nu cumva vreunul dintre cei mai aprinşi aficionados să pătrundă înăuntru. Numai la rugăminţile jucătorilor, suporterii au înţeles că trebuie să plece şi să-i lase pe jucători să doarmă.

În cronica meciului România—Anglia, apărută în ziarul „El Occidente", referitor la golul înscris de către Hurst, se scria : „Publicul nostru a primit golul englezilor ca pe un rău de care nu poţi scăpa, dar a încurajat fără contenire pe simpaticii fotbalişti români în cursa lor pentru egalare. Chiar dacă au pierdut partida, românii au fost favoriţii publicului de pe Estadio Jalisco."

La ceremonia de despărţire, domnul Francisco Medina Ascensio, guvernatorul statului Jalisco, spunea : „Dacă Brazilia a fost echipa continentului latino-american, România a fost echipa noastră, a Guadalajarei, şi regretăm foarte mult că nu v-aţi calificat în sferturile de finală".

Fără îndoială, Dinu, Dumitrache, Dumitru, Neagu sau Tătaru nu vor uita prea repede şederea lor la Guadalajara şi ziua aceea cînd, pe aeroportul internaţional din localitate, mii de oameni au venit pentru a-i conduce la plecare. Cu aceeaşi caldă prietenie, cu aceleaşi grupuri orchestrale pitoreşc îmbrăcate, cu aceleaşi explozii sentimentale proprii oamenilor ce trăiesc pe înaltele platouri mexicane. Românii plecau acasă înainte de a se termina competiţia. Da, pentru jucătorii noştri, din păcate, Mundialul s-a terminat în ziua aceea. Am scris **din păcate** pentru că supercompetiţia a şlefuit, dacă se poate spune aşa, unsprezecele românesc, dezvăluind tuturor, chiar şi nouă, celor care credeam că-l cunoaştem bine, calităţi, lumini şi forţe nebănuite. Lumini şi forţe care ne îndrituiesc să credem că meşterii care l-au lucrat n-au scos tot ce se putea scoate de la acest diamant.

Robert Vergne, trimisul ziarului „L'Equipe", scria pe marginea meciului România—Brazilia : „Nu trebuie uitate extraordinara vigoare şi hotărîrea românilor, cînd ei s-au decis să iasă de după zid şi să atace. Mi s-a părut atunci că România a lăsat poate să-i scape — aici, la Guadalajara — o mare şansă de calificare, şansă care s-ar fi concretizat dacă ar fi îndrăznit totul şi ar fi luat toate măsurile pentru a reuşi acest lucru".

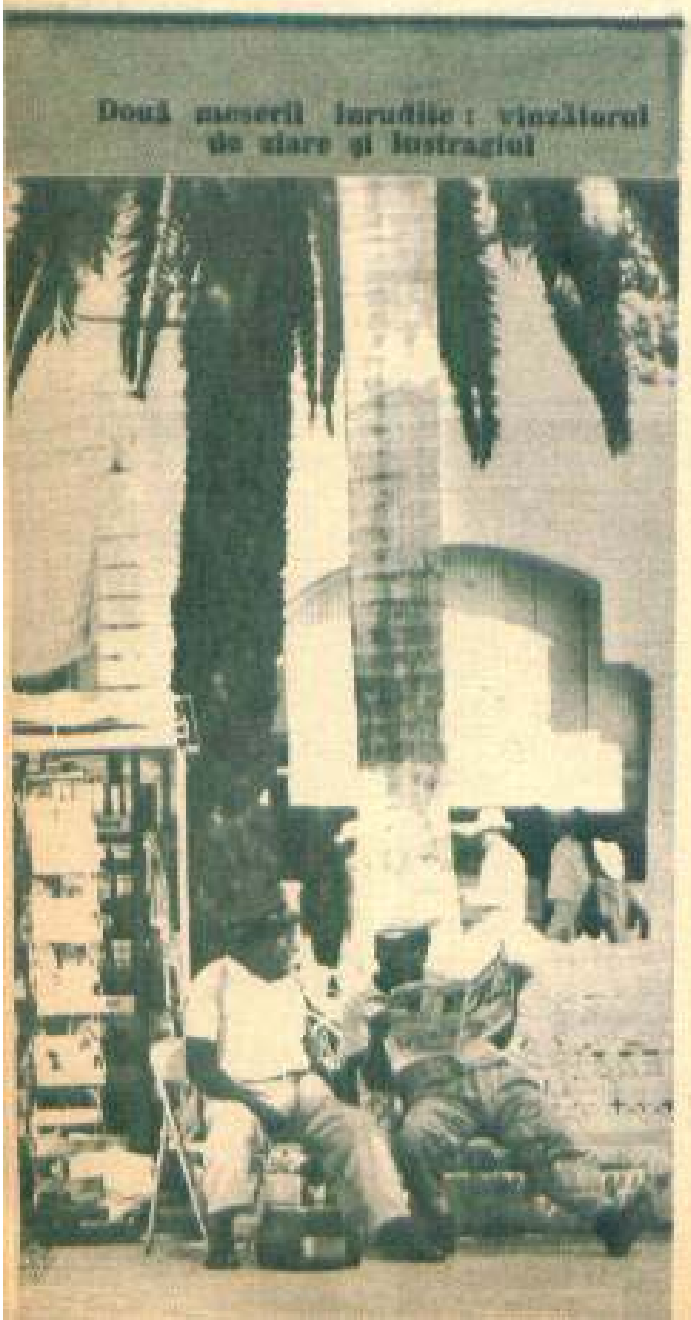

Două meserii înrudite : vînzătorul de ziare şi lustragiul

Cactuşi-luminări lîngă Mitla, în statul Oaxaca (Mexic). Coloanele spinoase şi rigide au între 7 şi 8 metri. Citeodată sînt folosiţi pentru garduri.
(Foto : CL. G. STROUVE)

Nimic mai rotund spus, nimic mai aproape de adevăr. Dar, avînd în vedere că foarte tînăra echipă a României — mezina mondialelor mexicane — era la primul ei.. bal, stîngăciile, o oarecare lipsă de aplomb pot fi explicate. Peste patru ani, la viitoarea „Cupă", vom vedea cum a crescut, cum s-a desfășurat.

ȘI ACUM, CU OCHII SPRE CUPA VIITOARE

Într-o zi cu ploaie și caiere de ceață aninată de coroanele palmierilor de pe Paseo de la Reforma (la masa presei pe Azteca se remarca cu malițiozitate că sir Stanley Rous comandase atmosfera aceasta englezească pentru ziua finalei, considerînd că Anglia va trebui s-o joace), ne-am luat adio de la cupa „Jules Rimet". Cupa pleca pentru totdeauna spre Rio de Janeiro. Rareori am văzut oameni cu un orgoliu mai satisfăcut decît brazilienii în ziua aceea.

Îmi amintesc că un coleg de la un post de radio din Sao Paulo mi-a luat un interviu, la trei minute după finală. Un interviu în stil pitoresc : trei aferturi de oră a vorbit el, iar în cinci minute eu am spus de vreo patru ori da, ca o aprobare a minunatei sale oratorii desfășurate în jurul fabulosului fotbal brazilian, cîștigătorul cupei pe care au „inventat-o" europenii. Pînă la urmă n-a uitat să spună că eu, deși european, nu pot fi supărat că trofeul făurit de mîna lui Albert Lafleur a plecat în Brazilia — pentru că și eu sînt latin, „Brazilia și România sînt țări surori !"

Reprezentanții fotbalului mondial au aplaudat victoria braziliană, dar, de ce n-am spune-o, mulți dintre noi încercau un sentiment amestecat și cu regrete, pentru că ne despărțeam, poate, o dată cu cupa „Jules Rimet", de o epocă din istoria fotbalului.

Congresul F.I.F.A., poate și el sub impresia aceluiași sentiment, n-a avut tăria să găsească o moștenitoare cu nume stabilit : viitorul campionat va fi disputat pur și simplu pentru „cupa mondială". De fapt, poate că aceasta înseamnă în fond despărțirea „mondialelor" de fotbal de azi de toate amintirile, de tot ce ține de romantism, pentru a se încadra perfect în sistemul de relații care îl guvernează astăzi.

Misiunea mea, ca și a altora care au fost acolo, a constat în a vă ajuta să treceți dincolo de imaginile pe care televiziunea vi le-a adus la doi metri de fotoliul de pe care ați fost martorii disputelor ultimei ediții a cupei „Jules Rimet". Da, ultima, pentru că viitorul campionat mondial — așa cum am mai spus — va însemna o „cupă" nouă. Și nu numai atît ! Poate că și dimensiuni noi, mai apropiate de realitățile de azi din soccerul internațional.

NIMENI NU MAI VREA 16 ECHIPE ! ATUNCI ? 24, ZIC EUROPENII... 32, PROPUN FEDERAȚIILE AFRICANE !

Sir Stanley Rous , marele pontif al fotbalului internațional, nu uită niciodată, cînd are prilejul, să facă gluma sa favorită, în calitate de președinte al F.I.F.A. : „Orice țară care își capătă independența trimite mai întîi emisari la F.I.F.A. pentru a lua contact cu Stanley Rous, în vederea afilierii, și abia după aceea la O.N.U., la domnul U. Thant... Din această cauză, mereu, numărul țărilor cu federa-

ții membre ale F.I.F.A. este mai mare decît al celor înscrise la O.N.U..."

Gluma rămîne glumă, dar ascunde o însemnată doză de adevăr : lumea fotbalului a devenit atît de mare încît ambițiile sale nu mai încap în vechea formulă a C.M. De altfel, nici nu începuse bine turneul final al celei de-a doua ediții a cupei „Jules Rimet" și s-au și auzit glasuri care-i contestau valabilitatea sau cel puțin caracterul reprezentativ. „Ce valoare poate avea un turneu final de la care lipsesc Argentina, Ungaria, Portugalia, Iugoslavia sau Spania ?" Sau „Este oare drept ca Europa să fie reprezentată de 8 echipe, iar Africa și Australia doar de 2 reprezentative ?". Și altele, și altele...

Desigur, au existat și există opinii aflate la polul opus : „În definitiv, scrie Jacques Ferran, competiția — caracterul ei limitativ — dă valoare echipelor participante, și nu invers". Joao Havelange — președintele Confederației braziliene a sporturilor — „Cine a oprit Argentina să se califice ? Propriile-i slăbiciuni ! Atît. Să rămînem la vechea formulă, altfel C.M. nu va mai avea strălucirea de acum ! Cu cît este mai greu de obținut un loc în turneul final, cu atît va fi mai prețuit în lumea fotbalului"...

Și totuși, F.I.F.A. n-a rămas indiferentă la propunerile de lărgire a cadrului turneului final, punînd chestiunea în discuția federațiilor naționale. La ora cînd sînt scrise aceste rînduri, dezbaterile sînt în toi. Alături de propunerile oficiale înaintate forului suprem de federațiile naționale apar și luări de poziție personale. Iată una dintre ele — autorizată prin funcția pe care o deține de mulți ani persoana în cauză, dl. Gustav Wiederkehr, președintele U.E.F.A. : „Volumul actual al ativității fotbalistice mondiale s-a lărgit în asemenea măsură, încît a devenit o imposibilitate să mai găsești date libere pentru competiții noi sau pentru amplificarea celor existente. Sigur că 16 locuri pentru un turneu final (practic vorbind 14, pentru că două

Una dintre sutele de „fațete" ale galeriei braziliene. Din primul și pînă la ultimul minut al „campaniei mexicane", „los torcedores" — suporterii brazilienilor — au fost neobosiți

locuri sînt ocupate de campioana mondială „en titre" și de țara organizatoare, calificate de drept) reprezintă prea puțin pentru o lume atît de mare cum a devenit aceasta a fotbalului. Și — implicit — sigur că se ajunge la eliminarea unor echipe cu pretenții sau cu nume mari. Ceva trebuie făcut spre a micșora procentul de injustiție, care intervine automat prin actuala formulă. Dar noutatea nu trebuie să ducă, în nici un caz, la mărirea numărului de zile utilizat, în prezent, de turneul final. Și așa cele aproximativ 20—25 de zile, pe care formula actuală le comportă, provoacă mari nemulțumiri din partea cluburilor, care trebuie să se lipsească două luni de cei mai buni dintre jucătorii lor. Deci, ideea mea — o formulă lărgită ca număr de echipe ; eu sînt pentru maximum 24 de formații — dar fără lungirea timpului de disputare a turneului final".

Și parcă pentru a nu-și dezice președintele, majoritatea federațiilor naționale europene au făcut propuneri în același sens. Federațiile de specialitate din țările Africii propun 32 de echipe în turneul final, sugerînd și o formulă de disputare rapidă — 2 serii de cîte 16, care să se întîlnească, sistem turneu, numai tur — și să dea fiecare serie cîte două echipe participante la semifinale, eliminîndu-se astfel timpul afectat sferturilor de finală.

Cum va fi cu '74 ? Greu de spus. Pînă acum, în toate chestiunile de acest gen, ultimul cuvînt l-au avut reprezentanții bătrînului nostru continent. Se va întîmpla și de această dată la fel ?

Mulți dintre oamenii fotbalului cred însă că nu se va întîmpla nimic, că toate aceste discuții sînt o furtună într-un pahar cu apă, că fotbalul își va dicta el însuși legea. Și aceasta ar însemna de fapt lipsa oricărei modificări. Pentru că din 1925, de cînd s-a introdus legea ofsaidului, n-a mai intervenit nimic nou.

Și atunci ? Atunci lucrul cel mai bun de făcut este ca băieții noștri să aibă în vedere, pentru München 1974, un loc în turneul de 16, lăsînd pentru alții eventualele locuri de la 16 la 24...

VALENTIN PĂUNESCU

Mexicul așa cum îl vedem în filme există și la el acasă : întoarcerea la hacienda, seara, după ce treburile din cîmp s-au terminat

(Fotografii de PAUL ROMOȘAN)

sport

DIN CELE MAI FRUMOASE GOLURI ALE ANULUI

● Lovituri de cap – lovituri... de teatru ● O pasă lungă decide o finală intercontinentală ● Șase goluri dintr-o „colecție mexicană" ● Gol – unul contra trei !

Sport

Un meci, o fază trăiesc exact o zi, aceea în care s-au consumat. Golul însă, sarea și piperul fotbalului, are viață lungă. Dovadă că la prima evocare țîșnește pe ecranul minții și se înfățișează de parcă s-ar fi marcat ieri-alaltăieri...

Acest moment este fixat de frumusețea în sine a execuției, de caracterul decisiv al golului, de împrejurările în care a căzut ; el poate fi conturat puternic de efortul colectiv sau de cel individual. Fiecare gol își păstrează frumusețea lui și unul este mai spectaculos decît altul. Chiar și cele așa-zise stupide — primite de portari printre picioare sau înscrise în propria poartă — sînt captivante datorită circumstanțelor în care se produc, crcind ceea ce se numește „momentul psihologic".

Ne propunem să reînnoim, pentru cititorii almanahului, dacă nu chiar toate golurile frumoase ale anului ce se încheie — ar trebui tratate întregi — măcar cîteva.

Aprilie. la Stuttgart : R.F. a Germaniei-România. Joc de pregătire pentru ambele reprezentative, finaliste C.M. Gazdele stăpînesc jocul și terenul și presau amenințător poarta lui Răducanu ; ai noștri ripostau cu contraatacuri declanșate dintr-o apărare inversunată. Spre surprinderea tribunelor, pentru că era contrar cursului jocului, un asemenea contraatac s-a încheiat cu gol. Sătmăreanu, urcat în atac, a executat un scurt sprint pe dreapta și a centrat ideal. Sesizînd desfășurarea fazei, Neagu — extrem stînga — s-a deplasat în centru și a fost punctual la întîlnirea cu mingea. A țîșnit pe lîngă fundașul Höttges (în dreapta) și sub privirile lui Beckenbauer (nr. 4) a lovit pe cît de precis și puternic, pe atît de spectaculos, cu capul, și a trimis mingea în colțul porții. După o mică pauză — surpriză și respect — tribunele au izbucnit în aplauze.

Mai, Milano : finala „Cupei campionilor europeni". Feiyenoord Rotterdam contra Celtic Glasgow. Scorul era 1—1. Mai rămăseseră doar TREI MINUTE din PRELUNGIRI ! Se va rejuca partida ? Să vedem : o pasă lungă, de 40 metri (!) din terenul olandez, poartă mingea spre Kindvall, peste fundașul Gemmell. Depășit de minge, scoțianul încearcă, fără succes, s-o oprească cu mîinile. Balonul ajunge la Kindvall, care se îndreaptă spre poartă. Să descifrăm faza cu încetul : o preluare cu pieptul ; un șut, mai curînd o împingere a min-

gii, (vezi fotografia din pagina 323) peste portarul Williams, ieșit în întîmpinare. Este 2—1 pentru Feyenoord. Feyenoord bătuse pe Celtic. Cu U.T.A. însă n-a ajuns în prelungiri...

Iunie, campionatul mondial. **Conduși cu 1—0, jucătorii noștri luptă să egaleze echipa Cehoslovaciei. Un dribling prelungit al lui Nunweiller VI, care scapă de doi adversari, și-apoi o pasă** prin surprindere spre Neagu, deplasat pe stînga. Dribling și fentă. Neagu trece mingea pe lîngă Horvath, îl ocolește pe acesta (moment fixat — prin linii întrerupte în fotografie), preia mingea și o plasează calm și precis în partea opusă celei în care se găsea Vencel (a doua fotografie — **Neagu nr. 16**). **Ce să admiri mai întîi : subtilitatea pasei lui Nunweiller VI sau modul elegant în care Neagu a trecut de Horvath și a marcat ?**

Ultimul meci al României la Guadalajara contra viitoarei campioane mondiale, Brazilia. Aceasta conducea cu 3—1, dar echipa noastră ataca, silindu-și adversarii la o apărare dîrză. Totuși, sud-americanii n-au reușit să evite golul, spectaculos, rod al unei combinații inteligente Lucescu-Nunweiller VI-Sătmăreanu. Ultimul, intrat în atac, centrează în fața porții ; un sali al lui Felix spre minge ; dar Em. Dembrovschi (nr. 7) este mai iute și „șterge" balonul cu capul, suficient pentru a-l trimite în plasă, peste brazilianul Felix.

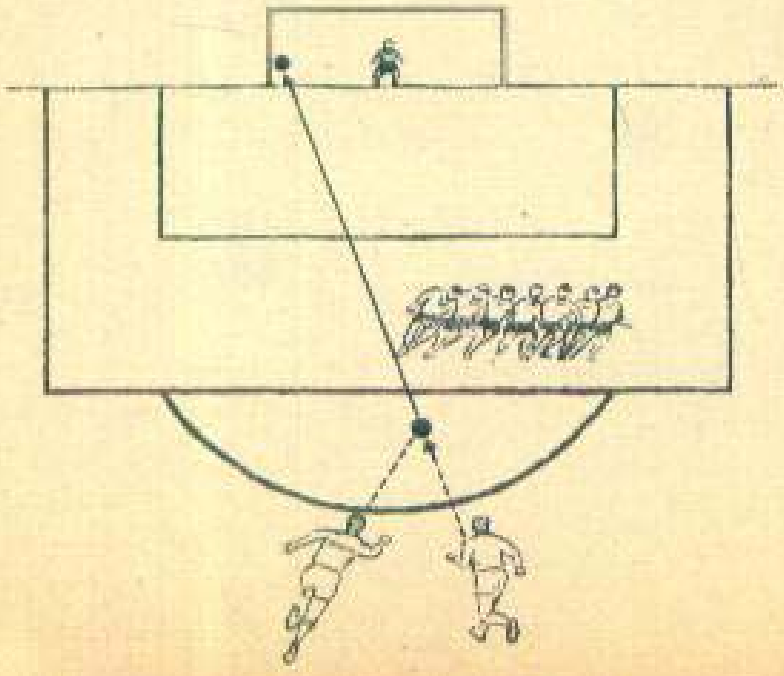

Memoria a înregistrat și un model splendid de executare a unei lovituri libere de la aproximativ 25 metri. S-a întîmplat în partida Brazilia-Cehoslovacia. Autor : Rivelino. Frumusețea acestui gol a constat în manevra tactică înșelătoare a lui Pele, care a simulat că se duce spre minge, pentru a asigura elementul surpriză colegului său, și în precizia șutului lui Rivelino care a „văzut" prin zid colțul de jos al porții.

Sferturile" Cupei Jules Rimet. Dramaticul derbi R.F a Germaniei-Anglia (reeditare a finalei 1966) a fost bogat în faze de mare tensiune. Condusi cu 2—0 de băieții lui Bobby Moore, fotbaliștii vest-germani au găsit resursele fizice și morale pentru a egala și chiar a învinge. Fotografia fixează momentul golului victoriei, în prelungiri. Mingea a urmat traiectoria Grabowski-Lohr-Gerd Müller, iar acesta (în tricou alb) a executat o întoarcere pentru a relua direct din aer în plasă, sub privirile triste ale lui Bobby Moore, Newton și ale portarului Bonetti. Gol frumos prin exactitate și prin maniera acrobatică cu care a fost marcat de Müller.

Finala pentru locul 3, R.F. a Germaniei-Uruguay. S-a înscris un singur gol, hotărîtor. Acțiunea a fost simplă, dar eficace. Libuda pasează de pe dreapta spre stînga la Uwe Seeler. Acesta la Overath, venit din spate pînă la marginea careului. Un șut ca din tun și mingea a trecut fulger printre Maţosas și Ubinas, poposind în plasa lui Mazurkiewicz, plonjat cu disperare și fără succes. Gol oarecum istoric : era ultimul marcat de reprezentativa vest-germană în Mexic și totodată primul realizat de Overath într-un campionat mondial.

Și unul din golurile finalei Brazilia-Italia. Primul — cel care a deschis drumul brazilienilor spre titlul mondial pentru a treia oară și cucerirea definitivă a cupei — a fost înscris pe neașteptate dintr-un aut banal. Aruncare de la margine. Mingea ajunge la Rivelino, aflat pe post de inter stînga. Nimic nu anunța ce va urma din pasa trimisă spre dreapta, la Pele, marcat sever de Burgnich. Iată însă că „perla neagră" (în stînga) s-a înălțat fulger, ca împinsă de arcuri, cu un cap peste „jandarmul" său, și a reluat năprasnic cu capul în colțul porții lui Albertosi. Un „cap" magistral și decisiv.

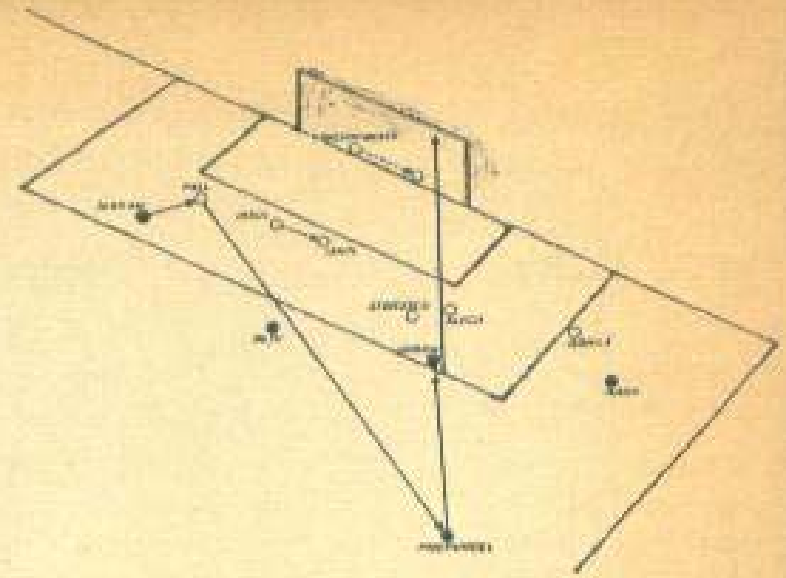

Campionatul nostru. perioada post-mexicană.

Mai întîi un gol al excelentului și spectaculosului Dobrin (cînd vrea el să fie), în meciul cu Politehnica Iași. Pe stînga, Jercan încearcă să șuteze, Pal respinge, destul de lung, dar în picioarele lui Prepurgel, la circa 30 m de careu. Prepurgel înalță balonul spre Dobrin, aflat la marginea careului, cu spatele spre poartă, sub supravegherea cuplului Stoicescu-Alecu. Simțindu-le prezența, Dobrin n-a așteptat o poziție mai bună, ci a reluat din volé, printr-o „foarfecă", peste cap și peste apărarea ieșeană. Politehnica e surprinsă de acțiunea rapidă, sfîrșită în plasa porții lui Constantinescu, surprins și el și ajuns prea tîrziu la minge.

Radu Nunweiller, în partida cu Farul la București. N. VI țîșnește la minge reluînd-o splendid cu capul și trimițînd-o în plasă, deși se afla între trei constănțeni : portarul Ștefănescu, care ieșise să prindă balonul dar a eșuat în tentativa sa, fundașii Pleșa și Mareș. Atenția, viteza de reacție și exactitatea execuției cu capul au avut drept rezultat un gol de spectacol.

PETRE GAȚU

Ca în muzică, unde din numai șapte note poți compune o infinitate de melodii, acest act simplu — o minge intră în poartă — ne rezervă o infinitate pasionantă de scheme, „cazuri", lovituri de teatru. Să sperăm că fotbaliștii noștri le vor crea din plin în 1971.

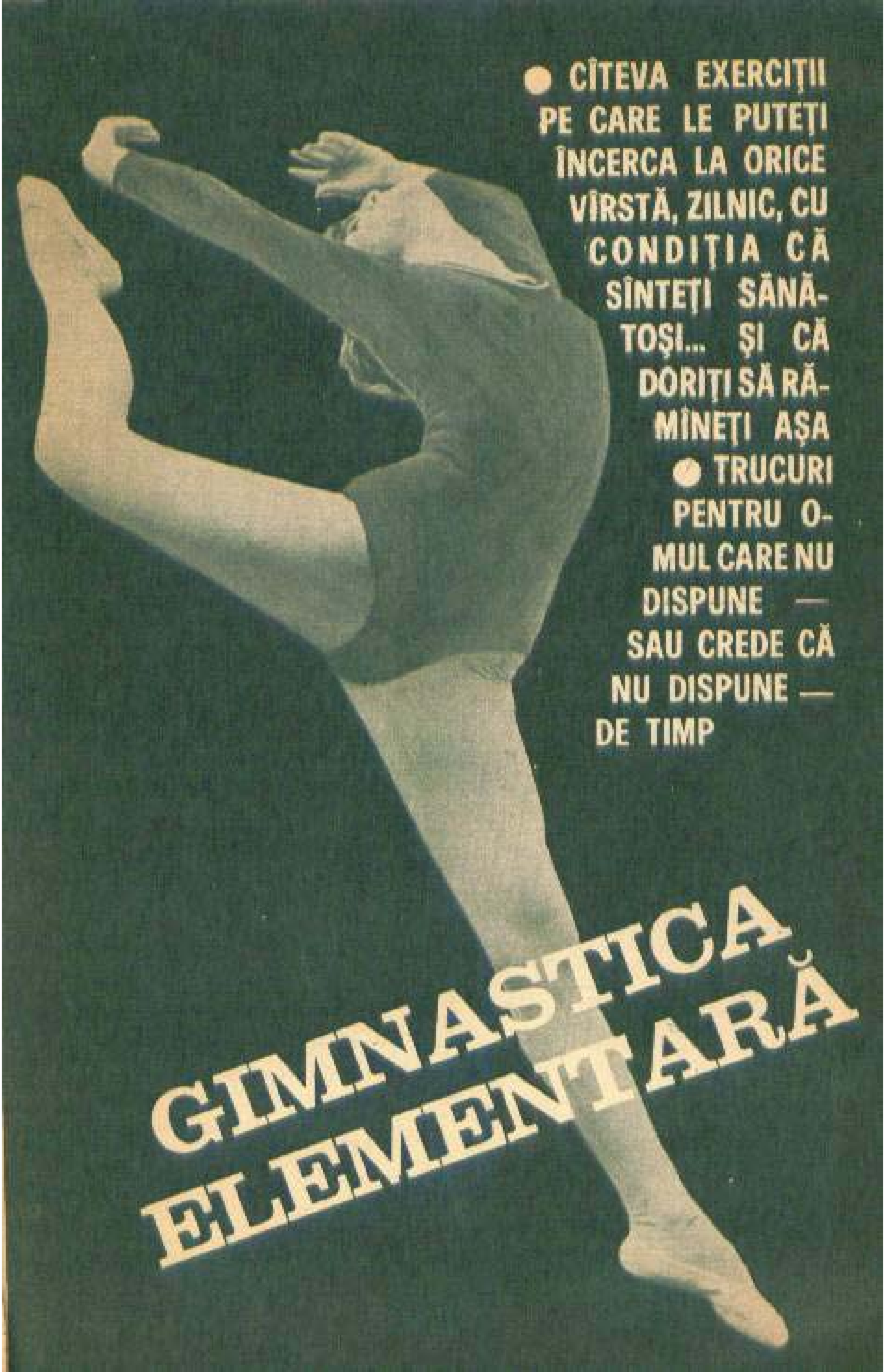

● CÎTEVA EXERCIȚII PE CARE LE PUTEȚI ÎNCERCA LA ORICE VÎRSTĂ, ZILNIC, CU CONDIȚIA CĂ SÎNTEȚI SĂNĂTOȘI... ȘI CĂ DORIȚI SĂ RĂMÎNEȚI AȘA

● TRUCURI PENTRU OMUL CARE NU DISPUNE — SAU CREDE CĂ NU DISPUNE — DE TIMP

GIMNASTICA ELEMENTARĂ

Am pus mai sus titlul de **gimnastică elementară** nu pentru că ar fi vorba de vreo ramură specială a gimnasticii.

Dimpotrivă, înșirăm cîteva figuri din cele mai simple, fără pretenție de originalitate. Le numim aici gimnastică **elementară** pentru a vă aminti de o datorie elementară față de propriul dumneavoastră organism. A-ți păstra sănătatea și un minim de vigoare și suplețe este o datorie nu numai față de propria persoană, dar și față de familie și societate. Mulți însă găsesc că „prețul" ce trebuie plătit pentru asta — **cumpătarea în alimentație, mersul pe jos în aer liber și cîteva minute zilnic de gimnastică elementară** — ar fi un preț prea mare.

Alții, cei mai mulți, sînt de acord că gimnastica prinde bine, sînt de acord s-o practice, dar după cîteva zile se plictisesc și invocă diferite motive. În loc de a-i condamna, să-i ascultăm, să vedem argumentele lor și să în-

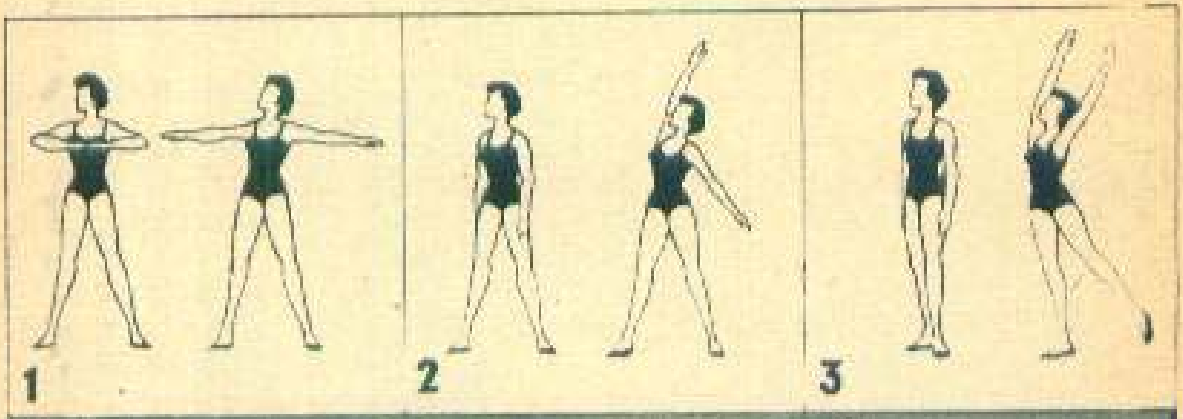

1 Din poziția stînd depărtat, arcuiri cu brațele lateral, alternativ, coatele îndoite și întinse.

2 Stînd ușor depărtat, brațul drept sus, stîngul jos, arcuiri alternative de brațe.

3 Stînd, ducerea brațelor sus, înapoi, o dată cu balansul unui picior în spate.

Indicații pentru exercițiile de pînă acum: brațele vor fi bine întinse, capul sus. Mișcările se însoțesc de inspirații și expirații profunde.

cercăm să ținem seama de ele, căutînd totuși o soluție.

Tînărul A declară: **„Nu m-am obișnuit încă să mă trezesc dis-de-dimineață. Sînt proaspăt intrat în producție. Cîteva zile am făcut gimnastică de înviorare, apoi vreo două zile era să întîrzii și n-am mai făcut; pînă la urmă, am lăsat-o baltă. Gimnastica se cheamă de înviorare pentru că trebuie făcută dimineața. Seara, după muncă, sînt obosit".**

Răspuns: Idealul ar fi să vă convingem a „rupe" cinci minute din somn la trezire; dar e greșit să credeți că gimnastica prieste numai la orele de dimineață. Seara, chiar dacă sînteți obosit, cele cîteva figuri vor contribui la **înviorarea** dumneavoastră. Gimnastica obosește, într-adevăr, dar dă **altfel** de oboseală, care e fizică și care combate oboseala nervoasă.

B afirmă: **„Sînt om serios, tată de familie. Mă mișc eu destul și așa, în producție, în tramvai, pretutindeni. Mai ales producția**

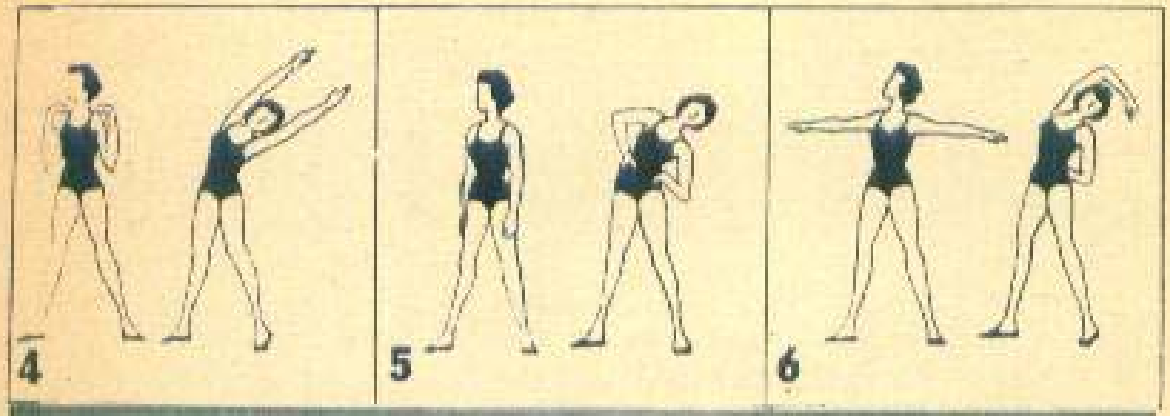

4 Stînd depărtat cu palmele la umăr, îndoirea trunchiului stînga-dreapta cu brațele întinse deasupra capului.

5 Din stînd depărtat, mîinile pe șold, îndoiri laterale de trunchi stînga-dreapta.

6 Stînd depărtat cu brațele lateral, îndoirea trunchiului alternativ la stînga și dreapta cu ducerea unui braț deasupra capului; celălalt braț îndoit la spate.

Indicații metodice: îndoirea trunchiului se va face la început lent, apoi mișcarea va fi mai amplă. Trunchiul nu se va înclina înainte, ci va rămîne pe verticală. Mișcarea va fi însoțită de inspirații și expirații ample.

cere eforturi. Nu-mi mai trebuie și gimnastică".

Răspuns : Dumneavoastră, într-adevăr, probabil că ardeți un număr suplimentar de calorii. Dar nu e destul să consumați energie. Depinde și **ce fel de mișcări** executați. Producția cere de obicei repetarea **aceluiași** gen de mișcări. La strung, de pildă, vă aplecați des, fie pentru a ridica piese, fie pentru a regla, a urmări mersul lucrului etc. Oare vă redresați în așa fel încît să compensați aplecarea ? Nu ați auzit de „gimnastica în producție" ? Ideea a pornit tocmai de la observația că mișcările în producție au o gamă limitată : de altminteri, nici unele sporturi nu-s complete — bicicleta, de pildă, fiind cunoscută prin marea ei solicitare unilaterală, în cazul sportivilor de competiție.

C ne destăinuiește : **„Sînt gospodină. Găsesc că a cără sacoșa, uneori a aștepta multă vreme la rînd, apoi ștersul podelei, al pratului și toate celelalte ale gospodăriei constituie pentru**

7 Stînd depărtat, mîinile la nivelul pieptului, palmele cu fața în jos, răsucirea trunchiului spre stînga și dreapta, cu ducerea unui braț întins înapoi.

8 Stînd depărtat cu un braț întins înainte, celălalt pe șold, răsucirea trunchiului la stînga și dreapta. Mișcarea va fi executată din ce în ce mai repede. Privirea urmărește mereu brațul care este întins.

9 Stînd depărtat, brațele pe lîngă corp, îndoirea trunchiului alternativ la stînga și dreapta cu ducerea unui braț întins pe lîngă corp, celălalt îndoit.

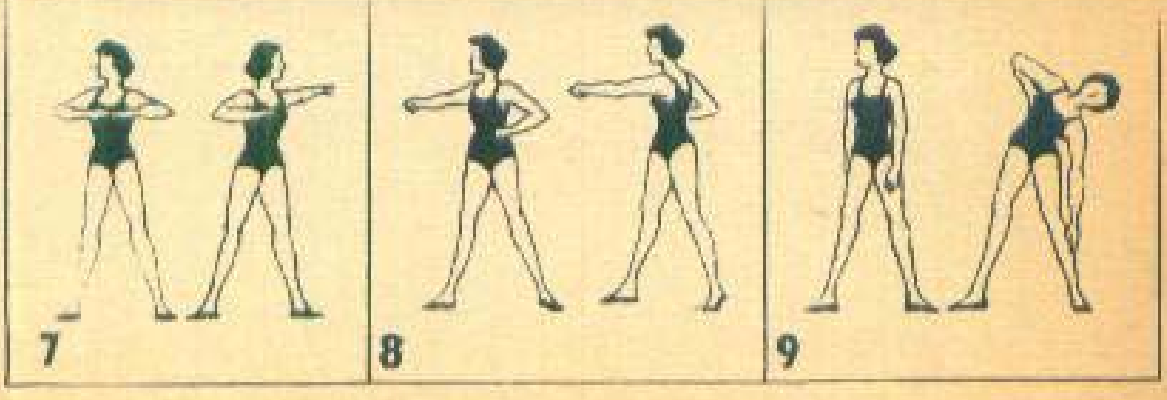

mine un „complex" de mișcări diferite, prea îndestulătoare pentru parcursul unei zile".

Răspuns: Aveți dreptate, în mare măsură. Dar un plus de cinci-zece minute gimnastică în fața ferestrei deschise **nu** va aduce un plus de oboseală, ci un minus. Gimnastica n-ar trebui încadrată de dumneavoastră între eforturi, ci între îngrijiri, cam la jumătatea drumului dintre coafor, cosmeticiană și doctor. Sau ați abandonat oare complet orice pretenție de a vă îngriji propria persoană? Ar fi o gravă greșeală. Nici soțul, nici copiii nu poartă o recunoștință specială unei femei care, chipurile, se „sacrifică" în gospodărie cu prețul unei deformări și îmbătriniri premature.

D obiectează: **„Gimnastica e bună, dar nu pentru vîrsta mea. După 50 de ani nu prea mai ai ce repara. Se zice că după 30—35, omul începe să piardă** zilnic **100 000 celule nervoase din creier. Nu știu ce ar mai putea repara gimnastica la un om cu**

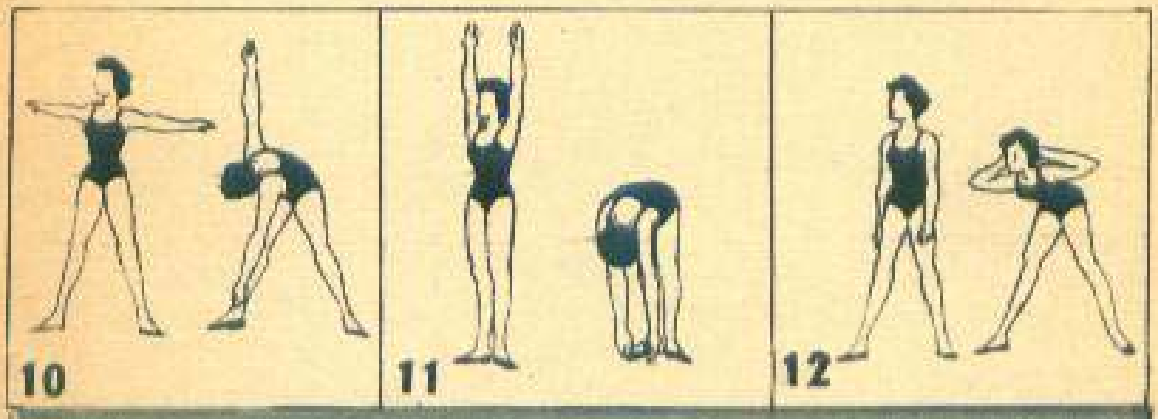

10 Stînd depărtat, cu brațele lateral, aplecarea trunchiului înainte cu ducerea brațului stîng la vîrful piciorului drept și invers.

La acest exercițiu se va inspira cînd trunchiul este vertical, iar expirația se va face cînd trunchiul este aplecat.

11 Stînd, cu brațele întinse deasupra capului, îndoirea trunchiului înainte, cu ducerea palmelor la vîrful picioarelor.

12 Stînd depărtat, cu brațele pe lîngă corp, aplecarea trunchiului la orizontală cu ducerea palmelor la ceafă lent; picioarele întinse, capul pe aceeași linie cu trunchiul, coatele trase înapoi, privirea înainte, sus.

nervii cam uzați, au străin de cîteva boli".

Răspuns : Dacă e vorba de boală dăm îndărăt : majoritatea bolilor cer NU abandonarea gimnasticii, dar practicarea unui **anumit tip** de gimnastică. E bine deci să consultați medicul. La boli lipsite de gravitate, încercați prudent cele cîteva figuri de mai jos, în fiecare zi un pic mai mult decît în ziua precedentă.

Tovarășul E. în sfîrșit, face parte dintr-o categorie foarte răspîndită : a celor care invocă lipsa de timp. Se pare că cele cinci-zece minute de gimnastică ar provoca pagube „irecuperabile" în bugetul său de timp.

Răspuns : Adevărul, stimate tovarășe, este că gimnastica reprezintă o **concentrare temporală**, echivalentul multor ore de mișcare cheltuită pe alte căi. De pildă, cîteva minute de genuflexiuni (lăsări pe vine) făcute fără pauză duc la un consum energetic și o solicitare musculară comparabile cu cele ale unei ore de mers pe jos în pas vioi. Orele poate vă lipsesc, dar minute se pot găsi.

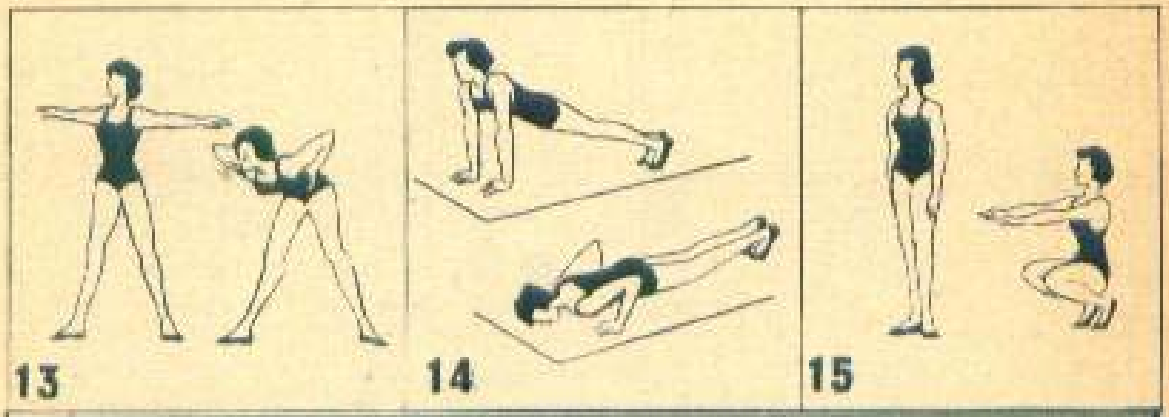

13 14 15

13 Ușor depărtat cu brațele lateral, se va apleca trunchiul la orizontală cu ducerea palmelor pe șold.

14 Înainte culcat, sprijin pe brațe, îndoirea și întinderea brațelor (flotări). Corpul perfect întins.

15 Stînd, brațele pe lîngă corp ; îndoirea genunchilor (genuflexiuni), cu ducerea brațelor înainte.

Mișcarea se va executa pe vîrfurile picioarelor, cu spatele drept. În ghemuire se va expira, iar în revenire se va inspira.

Adevărul — și aceasta e cazul nu numai cu cei aflați în criză de timp — este că gimnastica pe care o practici de obicei singur, repetată la un număr de figuri cu care te-ai învățat mai bine, nu e lipsită de oarecare monotonie. Omul e convins de avantajele ei, o practică o vreme, cîteva zile, apoi se plictisește ; încearcă iar peste un an-doi, abandonează iar etc.

Specialiștii și practicienii domeniului respectiv se supără adesea cînd vine vorba de monotonia gimnasticii, iar uneori încearcă să convingă omul că gimnastica nu este plicticoasă. Lucrul e foarte adevărat pentru un număr de oameni îndrăgostiți de gimnastică, dar pe alții, chiar dacă îi convingi pe moment că e vorba de un lucru foarte interesant, îi vezi, după un număr de zile, că totuși s-au plictisit și au abandonat.

În cazul acestor oameni — printre care foarte probabil vă numărați și dumneavoastră, cititoarea sau cititorul acestor rînduri — poate ar trebui, dimpotrivă, să admitem că gimnastica

16 Pe spate culcat, brațele întinse deasupra capului, se va îndoi cîte un genunchi la piept și se va prinde cu mîinile.

17 Pe spate culcat, cu brațele întinse pe lîngă corp, se îndoaie ambii genunchi la piept, se întind, apoi se revine lent, cu picioarele întinse pe podea.

18 Din aceeași poziție, clasicul exercițiu cu îndoirea și întinderea alternativă a unui picior : „bicicleta".

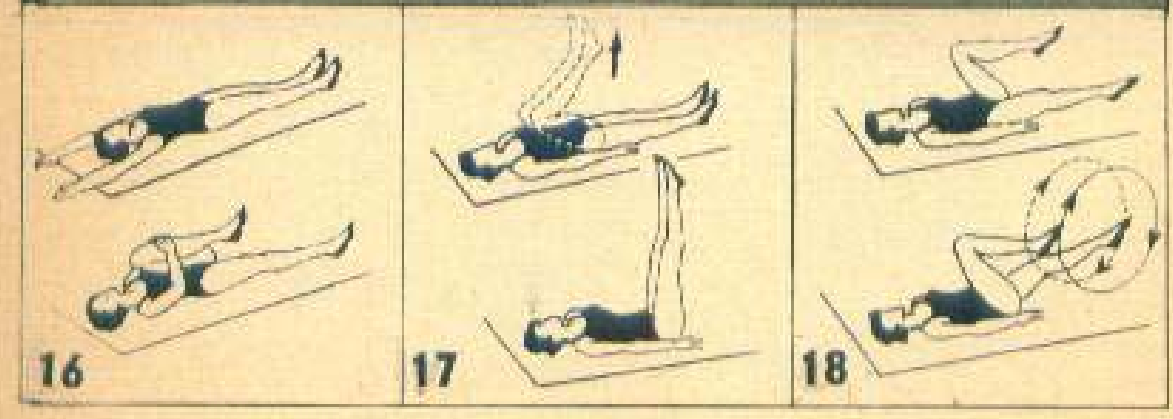

prezintă, măcar pentru o parte a oamenilor, un **aspect de repetare** și **să facem din acest cusur o calitate.**

Într-adevăr, dacă e o activitate de **repetare** monotonă, putem s-o facem „cu numai jumătate din persoana noastră". Iubitorul muzicii ușoare își poate pune în acest timp radioul sau magnetofonul, iar „supraocupații", după ce au privit în agendă, se pot concentra mental, în timpul gimnasticii, asupra problemelor principale ale zilei ce urmează sau, dacă fac gimnastica seara, asupra bilanțului zilei și a celor ce le revin de făcut mîine.

E greu, firește — gimnastica îți solicită totuși oarecare atenție, oarecare concentrare — dar veți vedea că **e greu numai în primele zile.** Așa cum unii își clarifică gîndurile în timp ce, „reflex", se spală pe dinți, se rad sau, în cazul femeilor, brodează, tot astfel gimnastica poate deveni o activitate de acompaniament.

Apoi, gîndiți-vă mereu la **premiile** ce vă așteaptă !

În alte domenii, „premiul" vine mai tîrziu, la sfîrșitul unei activi-

19 Culcat pe spate cu brațele lateral, ridicarea piciorului stîng și încrucișarea lui peste celălalt ; revenire la poziția inițială. Aceeași mișcare cu piciorul drept.

Exercițiul se va executa lent, palmele vor rămîne pe podea.

20 Din aceeași poziție, ridicarea alternativă a unui picior la verticală, brațele la picior. Mișcarea se va executa lent, picioarele întinse.

21 Culcat pe spate cu brațele întinse deasupra capului, ridicare în șezînd, cu aducerea alternativă a unui picior la piept, brațele cuprinzînd genunchiul. Spatele drept, genunchiul și vîrful piciorului bine întinse, capul sus.

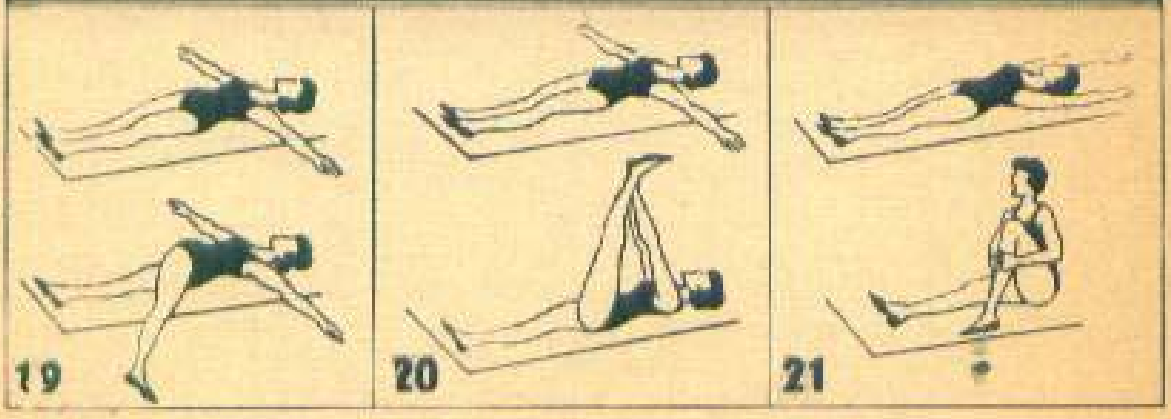

tăți, ai unei lucrări. Aici însă „premiile", care se cheamă **vigoare, sănătate,** „deșteptenire", relativă **ușurință în mișcări,** dacă nu chiar și **supleje,** sînt „încasate" de dumneavoastră chiar în timpul „muncii" : simplificînd schematic, dar totuși nu prea departe de adevăr, putem să asemuim gimnastica elementară cu o pușculiță : fiecare figură executată este o monedă căzută prin fantă ; numai că, după ce am strîns investițiile unei zile, ele au nevoie de „confirmarea" zilei următoare, fără de care tot ce am „agonisit" se împrăștie, căci **viața modernă, sub un anumit raport, nu este decît lupta dintre dinamism și sedentarism.**

În încheiere, pentru că timpul are o pondere atît de mare în argumentele celor care invocă lipsa de mișcare, vă propunem să răspundeți în fața conștiinței dumneavoastră la cîteva întrebări. De pildă :

● Aveți de parcurs două etaje. A le sui în pas viol, și nu cu liftul, ar fi un prilej de mișcare. Cînd cheltuiți oare mai mult timp: cînd urcați imediat, pe propriile

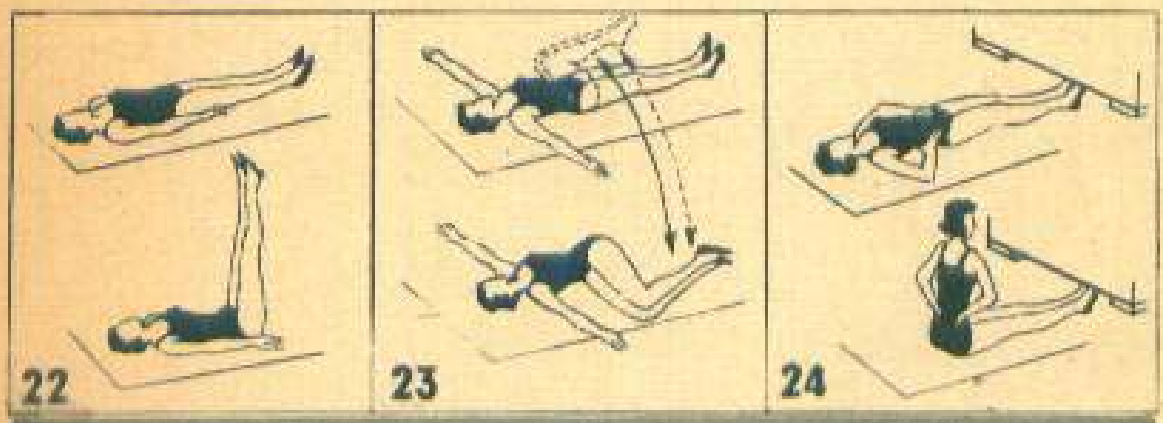

22 Culcat pe spate, cu brațele întinse lîngă corp, ridicarea picioarelor la 90°. Coborîrea se va face lent, cu genunchii și vîrfurile întinse. Vom căuta să menținem picioarele în această poziție, la început mai puțin, apoi mai mult.

23 Pe spate culcat, cu brațele lateral, picioarele îndoite la piept, legănarea lor la stînga și dreapta. Brațele vor fi întinse, palmele nu se vor ridica de pe sol. Mișcarea se va executa lent.

24 Pe spate culcat, mîinile pe șold, vîrfurile picioarelor sprijinite, ridicarea trunchiului la verticală. Spatele va fi drept ; coatele trase înapoi, capul sus.

picioare, sau cînd aşteptaţi cîteva minute la lift? (Se spune că urcatul scărilor e deosebit de obositor, mai ales cînd **n-ai încotro**, cînd liftul e defect sau cînd mergi la etajul zece ; puteţi preîntîmpina aceste argumente, lipsindu-vă de lift **înainte** de s-a stricat şi „călindu-vă" din vreme muşchii respectivi, suflul, inima. Celor care au de suit la etajul zece le propunem ca, timp de o lună, să ia liftul numai pînă la etajul nouă şi de acolo să urce pe jos un etaj, apoi, la fiecare două luni, să-şi mărească norma cu un etaj, astfel ca, în mai puţin de doi ani, să se deprindă a urca zece etaje fără a fi, la urmă, „sfîrşiţi". Veţi rămîne surprinşi şi foarte - mulţumiţi de rezultatele obţinute, **fără nici o pierdere de timp.)**

● Lucraţi într-un birou sau vă aflaţi la dumneavoastră acasă. Fără a vă rezerva NICI MĂCAR UN MINUT pentru gimnastică, ştiţi cît timp vă trebuie pentru a face şapte simple genuflexiuni? Un sfert de minut, 15 secunde ; şi, chiar dacă le faceţi extrem de încet, nu peste jumătate de minut. De cinci ori pe zi un sfert de minut, şi tot e ceva! Un timp investit cu folos enorm.

● Aţi ieşit din şedinţă, s-a dat pauză. Mă rog, fumaţi-vă ţigara, nu putem să vă convingem să renunţaţi. Dar n-aveţi oare timp, după aceea, să faceţi pe coridor cîţiva paşi rapizi sau, preferabil, la aer liber? N-aveţi oare timp pentru un etaj urcat sau coborît, care, prin energia musculară depusă, să vă oxigeneze sîngele şi să vă ajute astfel contra somnolenţei, pentru o mai mare atenţie?

Pe scurt : sedentarismul şi în general tot ce se cheamă „zăcere" **nu vă odihneşte** realmente, cu excepţia somnului şi a timpului rezervat special pentru destindere, cînd omul îşi spune „mă voi odihni, voi citi" etc. Cînd însă staţi numai pentru că „aţi uitat" de datoria de a vă mişca nu e bine.

În ce priveşte figurile de gimnastică elementară aflate în desenele din almanah, ne-am adresat tov. **V. Rădoi**, profesor de cultură fizică medicală. În explicaţii am căutat să ocolim termenii obişnuiţi, de specialitate — flexiune, tensiune etc — prin îndoire, aplecare etc. Spuneţi-i cum vreţi, dar faceţi exerciţiul! Respiraţia nu e greu de reglat, după principiul că trageţi aer în piept atunci cînd toracele e „deschis", mai destins — cînd aveţi braţele în lături, în sus etc. — şi expiraţi mai ales în momentele de compresiune, ghemuire, încordare a muşchilor abdominali sau toracici.

În sfîrşit, s-ar putea ca figurile prezentate — care reprezintă o medie, o simplă gimnastică elementară de înviorare — să se dovedească prea uşoare sau prea dificile pentru dumneavoastră. Nu e greu să vă aplicaţi o reducere o „normei" — de cîte ori să executaţi fiecare figură. Cît despre complicarea figurilor sau completarea lor cu altele, care nu-s cuprinse aici, lucrul e lesnicios prin consultarea unui manual adresat publicului (au apărut în ţara noastră mai multe manuale de gimnastică, de bună calitate) sau prin apelul la un specialist al gimnasticii sportive ori medicale. Principalul este să vă deschidem poftă! Dacă aceste cîteva figuri şi argumente au adus de partea gimnasticii un număr de aderenţi — aderenţi care **practică** zilnic — noi, oricîte neajunsuri şi simplificări ar avea prea sumarul nostru instructaj de aici, ne declarăm mulţumiţi. Ştim că veţi găsi drumul mai departe spre o activitate pe care grecii antici o găseau indispensabilă sufletului şi armoniei omului multilateral dezvoltat.

sumar

pag.

Partidul Comunist Român, forța propulsoare a societății noastre socialiste 3
Printre secretele operației „organizare" 26
Din cronica unui deceniu: „Exploziile științifice" 33
Terra la zi 1971 49
Omul — acest demiurg — înfruntă natura dezlănțuită . . . 113
Din arsenalul posibilităților nelimitate 121
Tineretul în fața problemelor lumii contemporane, lumea contemporană în fața problemelor tineretului 128
Breviar juridic 145
Care e urmarea logică? (teste, anecdote) 201
O explorare fantastică în lumea de peste 3 decenii 210
Schițe științifico-fantastice de Ilia Varșavski, Myrtille Ancel, Fredric Brown 232
Crepusculul zeilor 249
Îngrijirea inimii 281
Plantele medicinale (o călăuză în lumea „doctoriilor" naturii) 290
Apele minerale („Fișierul" unei avuții a sănătății) 301
Unde există viață există și speranță! 309
Universul de miracole al unui prodigios laborator: creierul uman 313
Curiozități științifice, jocuri distractive 323
Umor — schițe de James Thurber, Tristan Bernard, Achille Campanile, Art Buchwald 329
Circulația rutieră 345
Inițiere în enigmistică 361
Olimpiada '72 a început 371
În culisele fotbalului: Mexico '70 și München '74 377
Din cele mai frumoase goluri ale anului 393
Gimnastica elementară 399

Prezentarea artistică: Radu Georgescu

AU COLABORAT:

*Jean AMARIEI * Myrtille ANCEL * Poul ANDERSON * Pavel APOSTOL * Marian AVRAM * BÁLIJ Carol * Cezar BALTAG * Aurel BARANGA * Eugen BARBU * Ovidiu BĂDINA * Tristan BERNARD * Savitri Rani BHATNAGAR * Sergio BLANCO * Anton BREITENHOFER * Fredric BROWN * John BRUNNER * Art BUCHWALD * Achille CAMPANILE * Frédéric CHRISTIAN * Liviu CIULEI * Vladimir COLIN * Constantin CONSTANTINESCU * Paul CONSTANTINESCU * Petre CONSTANTINESCU-IAŞI * Denton A. COOLEY * Nicolae COPOIU * Brăduţ COVALIU * Constantin DAICOVICIU * Gheorghe DĂNĂILĂ * Augustin DEAC * Ivan EFREMOV * Gh. ENE * Walter ERNSTING * Jane FONDA * Herbert W. FRANKE * Petre GAŢU * Wolfgang GEHRKE * Mircea GRIGORESCU * N. S. IKONNIKOVA * Constantin ILIESCU * E. IONESCU * Adrian JAFFE * Takasi JINSEI * Aleksandr KAZANŢEV * I. S. KON * Juha KLEMOLA * Jerzy LUTOSLAWSKI * Fred MAHLER * Mircea MALIŢA * Carli MARCU * Maria MAREŞ * Dan MARTIAN * Ovidiu MATEESCU * Ion MÂNZATU * Neculai MICLESCU * Giuseppe NAVARA * Edmond NICOLAU * Vasile NICOLCIOIU * Miron NICOLESCU * Ion NICULESCU * Alan E. NOURSE * Jacqueline OSTERRATH * Valeriu PAVEL * Constantin PÎRVULESCU * Titus PODEA * Octavian POP * Emil POPA * Ion POPESCU * Nicolae POPESCU * Paul POPESCU-NEVEANU * C. R. Wynne ROBERTS * Domingo SANTOS * Juergen vom SCHEIDT * Robert SILVERBERG * Cristofor SIMIONESCU * Gheorghe STAN * Ion STANATIEV * Constantin STOICESCU * SZEMLER Ferenc * Mihai TELESCU * James THURBER * Edwin Charles TUBB * Gianfranco de TURRIS * Ion URSU * Ilia VARŞAVSKI * VIDA Geza * Luis VIGIL * T. WALLACE * S. G. WEEKS * Herbert F. WOLF * Gheorghe ZAHARIA * Maria ZIDARU *

Preţul 16 lei